

WSNP

Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen

Periodiek

november 2012

Redactie

Mr. B.J. Engberts
Mr.dr. A.J. Noordam
Mr. M. van Bommel
Mw. P.A.M.T. van den Berg
Dhr. G. Benedictus
Mr. H.H. Lammers

Adviseurs

Prof.mr. B. Wessels
Dhr. A. van Eijnsden

Inhoud

- 24 **Van de redactie**
- 25 **Verlenging van de wettelijke termijn in de Wsnp -
voordelen van een lik-op-stuk benadering**
Christine Degenaar, René Mons
- 26 **Legitimatieplicht bewindvoerders bij banken**
Nelly van den Berg
- 27 **De Wsnp en de dood (II)**
Matthieu Verhoeven, Ronald Brinkman,
Christiane Koppelman
- 28 **Verplicht eigen risico zorgverzekering en Wsnp**
André Moerman
- 29 **Terugdraaien van de schone lei**
Arnoud Noordam
- 30 **Nieuws in het kort**
- 31 **Actuele rechtspraak kort**

ONLINEVEILINGMEESTER.NL

DE VEILINGSITE VAN NEDERLAND

**Uw optimale partner
voor verkoop van roerende goederen bij
WSNP, faillissementen of bedrijfsbeëindigingen.**

De voordelen van ONLINEVEILINGMEESTER.NL:

- Duizenden geïnteresseerde bezoekers per dag
- Logistieke service (transport, opslag)
- Ook voor kleine aantallen en kleine faillissementen
- Snelle service, korte reactietijden
- Leuke manier van kopen en verkopen (spanning)
- Ook voor taxaties

Wilt u weten hoe u Onlineveilingmeester.nl succesvol kunt inzetten?
Wij vertellen het u graag.

Onlineveilingmeester.nl
De Hallen 1
9723 TW GRONINGEN

www.onlineveilingmeester.nl
info@onlineveilingmeester.nl

Tel: 050- 8009120
Fax: 050- 8009121

Aanbevolen citeerwijze

Naam auteur, titel tijdschriftartikel, *WP*, jaartal/nr. tijdschrift, paginanummer. Bijvoorbeeld:
Margreet van Bommel, 'Verrekeningsrecht uitkeringsinstanties', *WP*, 2012/01, p. 1.

Abonnementen

Zie de achterzijde van dit tijdschrift.

Adverteren in Wsnp Periodiek

In Wsnp Periodiek kan geadverteerd worden. Voor een prijsopgave en nadere informatie over adverteren kunt U zich wenden tot het redactiesecretariaat.

ISSN-nummer: 2210-6650

Redactiesecretariaat

Wsnp Periodiek

Postbus 5018, 5800 GA VENRAY

e-mail: redactie@wsnp-periodiek.nl, faxnummer: 077-4633821

Uw bijdrage aan Wsnp Periodiek

U kunt kopij aanleveren overeenkomstig de richtlijnen voor auteurs. Deze richtlijnen kunt U raadplegen via www.wsnp-periodiek.nl. Na toezending van Uw kopij, naar redactie@wsnp-periodiek.nl, zal één van de redactieleden telefonisch contact met U opnemen. Artikelen dienen in beginsel maximaal 2000 woorden te omvatten.

24 - Van de redactie

Geachte lezer,

Na drie jaar hard werken aan de oprichting en opbouw van Wsnp Periodiek heeft Nelly van den Berg besloten de redactie per 1 januari 2013 te verlaten! Met spijt nemen wij dan afscheid van haar. Op deze plaats willen wij Nelly vast heel hartelijk danken voor al haar inspanningen. In dit nummer vindt u een artikel van Nelly dat kenmerkend voor haar is: praktisch, betrokken, constructief en met een goed gevoel voor rechtvaardigheid. Gelukkig blijft Nelly als lid van het bestuur van de Stichting Kennisoverdracht Wsnp (de uitgever van dit blad) betrokken bij ons tijdschrift.

Nelly wordt opgevolgd door Helene Lammers. Helene is vanaf de invoering van de Wsnp (tot heden) als docent betrokken geweest bij de opleiding van bewindvoerder (OSR). Zij was in het verleden advocaat en Wsnp-bewindvoerder. Helene is verder auteur van de zogeheten Groene Serie Faillissementswet van Kluwer waarvoor zij de toelichting en het commentaar op de artikelen over de Wsnp verzorgt. In haar hebben wij kortom een zeer deskundig en betrokken redacteur van dit tijdschrift gevonden.

Voorts is besloten om – onder andere – de abonneeadministratie te laten verzorgen door een extern bedrijf. Als abonnee zult u daar weinig van merken; onze e-mail adressen blijven hetzelfde. Wel zal het postadres voor abonnee-aangelegenheden wijzigen. Zodra bekend is wie de abonnee-administratie gaat doen zullen wij u nader informeren.

Mede in verband met het aantrekken van een medewerker/redactiesecretaris en het

uitbesteden van de administratie zal, het werd in het vorige nummer al aangekondigd, een abonnement op Wsnp Periodiek per 1 januari 2013 € 53,- (inclusief omzetbelasting) per jaar gaan kosten.

In dit nummer zijn in de Praktijk-rubriek interessante bijdragen opgenomen van Christine Degenaar en René Mons over de (verlenging van de) looptijd van de Wsnp. Hierbij komt de interessante vraag aan de orde of de rechtbank reeds bij toelating tot de schuldsaneringsregeling de reguliere looptijd van drie jaar kan wijzigen. Nelly van den Berg behandelt een in de praktijk van de bewindvoerder veel voorkomend probleem van een doorgeschoten legitimatieplicht die banken de Wsnp-bewindvoerder opleggen. Matthieu Verhoeven, Ronald Brinkman en Christiane Koppelman gaan in een tweede bijdrage in op de relatie tussen erfrecht en Wsnp onder de omineuze titel 'De Wsnp en de dood'. Hierin komt aan de orde dat over een erfdeel (van een schuldenaar) een testamentair bewind is ingesteld. Hiervoor wordt de bewindvoerder een interessante oplossing aangereikt.

In de rubriek Rechtspraak is een bijdrage opgenomen van Arnoud Noordam over de jurisprudentie aangaande het ontnemen van de schone lei (art. 358a). Hij stuit daarbij onder andere op de vraag of de voormalig bewindvoerder bevoegd is om de rechtbank te vragen die schone lei te ontnemen. Verder een bijdrage van André Moerman over een uitspraak van de Rechtbank Leeuwarden betreffende de vraag of en in welke omvang het verplicht eigen risico van een ziektekostenverzekering onder de werking van de Wsnp valt.

Dit nummer bevat uiteraard ook onze vaste rubrieken 'Nieuws in het kort' en 'Rechtspraak kort'.

Wij danken de externe auteurs weer hartelijk voor hun interessante bijdragen. Wij wensen u veel leesplezier toe. Uw kopij, opmerkingen en/of commentaar blijven van harte welkom op redactie@wsnp-periodiek.nl.

Tot slot hebben wij nog een aanbod van Kerkckebosch voor onze abonnees. Zij kunnen met € 50,- korting naar de 15e conferentie Aanpak Problematische Schulden op 13 december 2012 te Nieuwegein. Zie nader www.aanpakvanschulden.nl.

De redactie

25 - Verlenging van de wettelijke termijn in de Wsnp - voordelen van een lik-op-stuk benadering

*Christine Degenaar**

*René Mons**

1. Inleiding

Bij iedere rechtbank komt geregeld de vraag naar voren of de reguliere looptijd in een Wsnp-zaak moet worden gewijzigd. Deze kan voorafgaand, gedurende en aan het einde van de looptijd van het Wsnp-traject naar voren komen. In veel gevallen beslist de rechtbank daarover in haar vonnis naar aanleiding van een voordracht tot (tussentijdse) beëindiging die ter beoordeling aan haar is voorgelegd. Een enkele keer neemt een r-c een beschikking waarin de looptijd wordt verlengd. In dit artikel onderscheiden we de verschillende mogelijkheden tot verlenging en onderzoeken tevens wie, de rechtbank of de r-c, het beste die beslissing tot verlenging kan nemen. In dit verband staan we kort stil bij de uitgebreide wetswijziging van de Wsnp in 2008 en de praktijk van de verlenging.

2. Wetswijziging 2008, huidige regelgeving

Het wetsvoorstel (nr. 29942) had twee doelstellingen ten aanzien van de Wsnp:

beperking van de toepassing en vereenvoudiging van de procedure. Het aantal Wsnp-zaken moest worden beperkt omdat gebleken was dat in veel gevallen andere dan financiële problemen speelden bij de betrokken schuldenaren. Deze problemen vergrootten de kans op tussentijdse beëindiging van de Wsnp of recidive van schulden na beëindiging van die Wsnp. Een strengere selectie aan de poort was daarom nodig. Zo is een aantal afwijzingsgronden van facultatief naar imperatief verschoven, echter wel met daarbij een hardheidsbepaling (art. 288 lid 3 Fw) gevoegd. Vóór de wetswijziging stelde de rechtbank voor elke toegelaten schuldenaar een saneringsplan vast, waarin onder meer de kernverplichtingen en de looptijd van de Wsnp werd bepaald. Alleen de rechtbank kon gedurende de Wsnp de looptijd wijzigen. Met de afschaffing van het saneringsplan moest de looptijd en de mogelijkheid tot wijziging daarvan geregeld worden. Er is toen aangesloten bij de geldende praktijk van een looptijd van drie jaar. Dat heeft geresulteerd in artikel 349a Fw: een looptijd van drie jaar (hierna: de looptijd) met de mogelijkheid van verlenging tot vijf jaar.

Op grond van het eerste wetsvoorstel zou alleen de r-c bevoegd zijn tot wijziging (verlenging en verkorting) van de looptijd. Uiteindelijk is in de wet opgenomen dat zowel

de rechtbank als de r-c daartoe bevoegd zijn. De rechtbank kan verlengen in het kader van een te nemen beslissing (art. 350 respectievelijk art. 352 Fw) over een (tussentijdse) beëindiging van de Wsnp. Relevant is de volgende toelichting (29942, nr. 8 onderdeel d): *“De bevoegdheid tot wijziging van de termijn van de schuldsaneringsregeling wordt in artikel 349a, derde lid, mede bij de rechtbank gelegd, teneinde buiten twijfel te stellen dat naast de rechter-commissaris ook de rechter deze bevoegdheid toekomt. Dit is echter alleen mogelijk in het kader van een tussentijdse of reguliere beëindiging. De rechter kan dan beslissen dat verlenging van de schuldsaneringstermijn een beter alternatief is dan beëindiging. Voor dergelijke gevallen is de bevoegdheid van de rechtbank toegevoegd.”*

De rechter kan de termijn verlengen tot ten hoogste vijf jaar. In het kader van een te nemen beslissing over de verlenging van de looptijd dient de schuldenaar te worden gehoord. Dat is expliciet opgenomen voor de r-c in artikel 349a lid 2 Fw. Ten aanzien van de rechtbank (en het hof) is bepaald (art. 349a lid 3 Fw) dat de beslissing tot verlenging in het kader van een beëindigingsbeslissing kan worden genomen. De wetgever heeft in 2008 duidelijk niet de mogelijkheid van verlengen bij toelating voor ogen gehad.

3. Praktijk

Wij hebben de r-c's van de rechtbanken Amsterdam, Groningen, Haarlem, Maastricht en Utrecht de volgende vragen gesteld over hun ervaringen met verlengingen:

- Wordt bij uw rechtbank de looptijd van de Wsnp reeds bij toelating op een langere termijn dan drie jaar gesteld? Zo ja, om hoeveel zaken per jaar gaat dit ongeveer?
- Is sinds de invoering van de wetswijziging

in 2008 het aantal verlengingen van Wsnp-zaken toegenomen? Heeft dit ook daadwerkelijk te maken met de wetswijziging, bijvoorbeeld doordat de bevoegdheid tevens aan de rechtbank is toegekend?

- Wie beslist in de regel over verlengingen: de r-c of de rechtbank?
- Welke gronden bestaan er voor uw rechtbank om over te gaan tot verlenging?

Uit de ontvangen reacties blijkt dat het schenden van de kernverplichtingen en het volgen van een opleiding aanleiding zijn om een Wsnp te verlengen. De rechtbanken beslissen niet over een verlenging bij toelating tot de Wsnp maar aan het einde van de reguliere looptijd. In enkele gevallen beslist een rechtbank tot verlenging naar aanleiding van een verzoek of voordracht tot een tussentijdse beëindiging. Meestal beslist de rechtbank en niet de r-c over een verlenging. Geconcludeerd kan worden dat de r-c beperkt gebruik maakt van zijn bij de wetswijziging gekregen bevoegdheid tot verlenging. De vraag is of hierdoor een krachtige manier van interveniëren blijft liggen. In het vervolg besteden we aan die vraag aandacht. In het verlengde hiervan ligt ook de vraag welke consequenties een verlenging moet hebben voor de afdrachtverplichting van de schuldenaar.

4. Mogelijkheden tot verlenging

Beslissingen tot verlenging na de wetswijziging zijn (voor zover ons bekend) genomen na de volgende zittingen:

- bij toelating: het hof (en voor zover bekend één maal door de rechtbank);
- bij de behandeling van een voordracht/verzoek tot tussentijdse beëindiging: de rechtbank/het hof;
- bij de behandeling van een voordracht/

verzoek tot beëindiging na verloop van de periode, al dan niet met toekenning van de schone lei: de rechtbank/het hof;

- bij een verhoor/verificatievergadering: de r-c.

Hoger beroep kan worden ingesteld tegen de beschikking van de r-c bij rechtbank (binnen vijf dagen) respectievelijk tegen het vonnis van de rechtbank bij het hof (binnen acht dagen).

4.1. Toelating

Wij hebben enkele arresten en een recent vonnis kunnen vinden waarin de looptijd al bij toelating werd verlengd. Voorbeelden van arresten zijn het Hof Leeuwarden 2 december 2010, LJN BO9711, en het Hof Den Bosch 1 maart 2011, LJN BP6705. In de eerste zaak verlengde het hof de looptijd met twee jaar met een beroep op de hardheidsclausule (art. 288 lid 3 Fw). De bijzondere familieomstandigheden (negen kinderen die afhankelijk waren van verzoekers) gaven de doorslag, ondanks de kwade trouw aan het ontstaan van hoge schulden. In het tweede geval besliste het Hof Den Bosch tot toelating en verlengde de looptijd met een jaar. De verzoeker zou eerst een opleiding gaan volgen waardoor hij daarna meer inkomen zou kunnen genereren. Het Hof Amsterdam besliste op 18 januari 2011, LJN BP7576 in een dergelijk geval anders. Een driejarige Mbo-opleiding stond in dit geval wel in de weg aan toelating tot de Wsnp. Frappant is de volgende overweging: *“De aard van de schuldsaneringsregeling staat er aan in de weg de vrijstelling te verlenen teneinde in de periode van de schuldsanering een opleiding te kunnen volgen. Dit wordt niet anders met een door [appellante] verzochte verlenging van de schuldsaneringsregeling van twee jaar.”* Ten aanzien van het arrest van het Hof Den Bosch is van belang dat de verzoeker in hoger beroep

heeft benadrukt dat het ging om een opleiding met een stage van slechts een jaar. Hij was bereid die opleiding uit te stellen tot na de Wsnp. Het hof had de verzoeker ook kunnen toelaten en de r-c had vervolgens over het volgen van de opleiding een beslissing kunnen nemen.

Het arrest van het Hof Leeuwarden is een uitspraak in een zeer extreme situatie en dient daarom als een grote uitzondering te worden beschouwd. Het hof is duidelijk over de kwade trouw en de omstandigheden die tot de beslissing leiden dat verzoekers desondanks toegelaten worden tot de Wsnp. Dat zou ook op kunnen gaan voor het vonnis van Rb Den Bosch, 18 juli 2012, BX3735. Ondanks twijfel over de goede trouw ten aanzien van het ontstaan of onbetaald laten van zijn schulden laat de rechtbank verzoeker toe tot de Wsnp. In beginsel moet het ontbreken van goede trouw, en dat is aan de orde als de goede trouw niet aannemelijk is gemaakt, leiden tot een afwijzing van het verzoek tot toelating (art. 288 lid 1 onder b Fw). Op grond van de al eerder naar voren gekomen hardheidsbepaling kunnen bepaalde omstandigheden aanleiding zijn om een verzoeker toch toe te laten. Twijfel over de goede trouw met daarbij de zeer hoge schuld van ruim 991.000 euro is echter voor de rechtbank aanleiding geweest om op grond van artikel 349a Fw de termijn tot vijf jaar te verlengen. Gelet op art. 349a lid 3 Fw heeft de rechtbank deze bevoegdheid slechts voor tussentijdse of reguliere beëindigingen. De rechtbank motiveert verder niet waarom zij afwijkt van hetgeen op dit punt in de wet is bepaald. Ons inziens is op basis van de motivering in deze uitspraak niet duidelijk waarom verzoeker, aan wiens goede trouw de rechtbank twijfelt, toegelaten moest worden. Daar doet de verlenging van de looptijd niet aan af. Het lijkt een zogenaamde gelegenheidsuitspraak.

Conclusie is dan ook dat bovengenoemde (contra legem) uitspraken niet af doen aan het uitgangspunt dat niet al bij toelating een beslissing over een verlenging van de looptijd dient te worden genomen. Een recent arrest van het Hof Leeuwarden, 30 augustus 2012, LJN BY0699 onderstreept onze conclusie. Het ging hier om een verzoek tot verkorting van de Wsnp-termijn dat naast het verzoek tot toelating was ingediend. Het hof wijst dit af en beroept zich hiervoor op het volledige artikel 349a Fw en concludeert, kort samengevat, dat daarover pas later door (primair) de r-c een beslissing over genomen kan worden onder andere wanneer de schuldenaar daarom verzoekt. Het hof overweegt in dit verband dat een dergelijke beslissing beter zal zijn gewaarborgd omdat dan alle informatie beschikbaar is. En de r-c heeft ook meer mogelijkheden om informatie te laten verifiëren in vergelijking met de rechter die over de toelating moet oordelen.

4.2. Na toelating

In beginsel wordt de looptijd van de Wsnp verlengd op grond van omstandigheden die zich na toelating hebben voorgedaan. Het zal bijna altijd gaan om tekortkomingen in de nakoming van twee kernverplichtingen, de inspannings- respectievelijk financiële verplichting. De inspanningsverplichting ziet op de sollicitatieplicht. De financiële verplichting betreft de afdracht van de inkomsten boven het vrij te laten bedrag (vtlb) en het niet maken van nieuwe schulden. Verlenging alleen om reden van tekortschieten in de informatieverplichting is niet goed voorstelbaar. Altijd zal er voldoende informatie moeten zijn om te oordelen over het verloop van de Wsnp. Het gaat dan om informatie over de periode ten tijde van de Wsnp. Vanzelfsprekend zal ook na verlenging nog steeds aan de informatieplicht moeten

worden voldaan. In vele gevallen wordt de duur van de verlenging gelijk gesteld aan de duur van de tekortkoming in de nakoming zoals het verwijtbaar niet solliciteren. De HR heeft in het verleden die koppeling niet gelegd (HR 19 januari 2007, LJN AZ2048). Het betrof in dit geval een schuldenares die aan het einde van de Wsnp ten onrechte vijf maanden niet had gesolliciteerd. De Rechtbank Utrecht verlengde daarop de looptijd tot vijf jaar, het Hof Amsterdam bracht dit terug tot vier jaar. De HR hield de beslissing van het hof in stand en overwoog, kort samengevat, dat tegenover een door het hof als negatief beoordeelde optreden van de schuldenaar een wat langere periode van goed gedrag moet staan voor het gerechtvaardigd verlenen van de schone lei.

5. Gronden tot verlenging en afdracht aan de boedel

5.1. Inspanningsverplichting

Het komt geregeld voor dat de schuldenaar een bepaalde periode ten onrechte niet heeft gewerkt of gesolliciteerd. Daar komt vaak verbetering in nadat de r-c de schuldenaar in bijzijn van de bewindvoerder heeft gehoord. Als daarna de schuldenaar wel aan zijn inspanningsverplichting voldoet, heeft hij uiteindelijk na ommekomst van de looptijd van de Wsnp deels aan zijn verplichtingen voldaan en zou de tekortkoming geheel kunnen worden door een verlenging. Dat was ook de redenering van de Rechtbank Amsterdam en deze is overgenomen door het Hof Amsterdam (5 november 2010, zaaknr. 200.072.882 niet gepubliceerd). Een belangrijke reden voor de verlenging met een jaar, was het feit dat de schuldenaar zich gedurende een bepaalde periode (17 maanden) niet maximaal had ingespannen. Het hof overwoog kort

samengevat, dat aan de omstandigheid dat de Wsnp ten tijde van de hoorzitting met de r-c niet (reeds) was verlengd, de schuldenaar niet de gerechtvaardigde verwachting heeft mogen ontlenen dat een dergelijke verlenging niet meer aan de orde zou komen indien de schuldenaar zich na de hoorzitting wel aan de sollicitatie verplichtingen zou houden.

De vraag is of het opportuun is in dergelijke gevallen te wachten tot een beëindigingszitting bij de rechtbank. De r-c had de mogelijkheid tot verlenging al tijdens het verhoor waarin de tekortkoming aan de orde was gekomen, naar voren kunnen brengen (ambtshalve of op verzoek van de bewindvoerder of anderen). Een beschikking tot verlenging had dan kunnen volgen als een directe reactie op die tekortkoming. Een goed voorbeeld van een lik-op-stuk benadering. De schuldenaar zal het al snel onbegrijpelijk vinden als een dergelijke tekortkoming pas aan het einde van de Wsnp wordt tegengeworpen. Hij zal het gevoel hebben dat hij toch erg zijn best heeft gedaan nadat hij door de r-c op zijn verplichtingen is gewezen en dat het onterecht en oneerlijk is dat hij dan toch nog gestraft wordt. Het brengt ook onnodig rechtsonzekerheid met zich mee. De lik-op-stuk benadering stond de Hoven Amsterdam, nevenvestiging Arnhem, 24 augustus 2006, LJN AZ0482 en Den Haag, 3 februari 2005, LJN AU3076 ook voor ogen. De uitspraken dateren van voor 2008 en de r-c was toen niet bevoegd tot het nemen van een beschikking tot verlenging. Het ging in beide zaken over informatie die al snel na de toelating tot de Wsnp bekend was bij de bewindvoerder en de r-c. Deze informatie had direct kunnen leiden tot een bijna zekere tussentijdse beëindiging. Echter, die informatie werd veel later (ruim twee jaar) gebruikt als argument om alsnog tussentijds te beëindigen respectievelijk

de schone lei aan de schuldenaar te onthouden. Naar het oordeel van de hoven stonden de rechtbanken na die periode niet meer vrij op grond van die (al eerder bekende) gegevens de Wsnp te beëindigen.

Een tekortkoming in de inspanningsverplichting kan ook aanleiding zijn tot een voordracht tot tussentijdse beëindiging. De rechtbank kan bij de behandeling daarvan de gelegenheid nemen zich erover uit te spreken. Dat heeft tot gevolg dat de schuldenaar in korte tijd te maken krijgt met de r-c, die het verhoor afneemt en daarna de rechtbank (twee zittingen). Het lijkt meer praktisch om de zaken in eerste instantie door de r-c te laten afdoen. Alleen als de r-c van oordeel zou zijn dat de zaak niet meer te redden is, dient de rechtbank bij de zaak betrokken te worden.

De afdrachtverplichting aan de boedel blijft tijdens de verlenging doorlopen. De inspanningsverplichting is er immers op gericht om zoveel mogelijk gelden te genereren ten behoeve van de crediteuren. De tekortkoming staat in een directe relatie tot een periode van een mogelijk hogere afdracht aan de boedel.

Als argument tegen het gedurende het verloop van het Wsnp-traject wijzigen van de looptijd en niet pas helemaal aan het einde van de looptijd wordt wel aangevoerd dat bij een tussentijdse beslissing de rechter niet het verloop van de gehele Wsnp kan bekijken. Er kunnen bijvoorbeeld nog andere problemen rijzen in een later stadium. Dit argument gaat echter niet op. Alle omstandigheden spelen mee bij de uiteindelijke beslissing over een schone lei. Als een Wsnp al verlengd is en de schuldenaar voldoet niet aan andere vereisten, dan zal het feit dat de periode al is verlengd wel degelijk van belang zijn. De al

verleende verlenging kan ook een argument zijn om de schuldenaar niet nog een keer tegemoet te komen met een tweede verlenging.

5.2. Financiële verplichting

Een tweede belangrijke grond voor verlenging is het ontstaan van een achterstand in de afdracht aan de boedel dan wel het hebben van bovenmatige nieuwe schulden. Een achterstand en/of nieuwe schulden komen vaak naar voren tijdens de looptijd van de Wsnp. Probleem hierbij is dat de schuldenaar slechts een beperkt bedrag uit het vtlb beschikbaar heeft om de achterstand en/of nieuwe schulden in te lopen. Immers, alles aan inkomsten boven het vtlb wordt al afgedragen. Het is dan de vraag of het de schuldenaar lukt binnen de reguliere looptijd te voldoen aan de financiële verplichtingen. De ervaring leert echter dat schuldenaren met de meest onmogelijke achterstand en nieuwe schulden in staat blijken deze volledig en tijdig in te lopen. Dit is dan meestal uitgebreid met de r-c of in ieder geval met de bewindvoerder besproken. Om die reden en omdat aan het einde van de rit alle verplichtingen onder de loep worden gelegd, ligt het voor de hand dat de rechtbank op dit punt een eventuele beslissing tot verlenging neemt in het kader van een beëindigingszitting bij het verstrijken van de looptijd. De r-c kan in het kader van een (pro forma) verificatievergadering een schriftelijk advies geven. In die zin is het raadzaam de verificatie aan het einde van de looptijd te plannen. Een enkele keer komt het voor dat de r-c de mogelijkheid van verlenging in de verificatievergadering bespreekt met de schuldenaar (dan is er dus geen sprake van een pro forma) en vervolgens een beschikking tot verlenging neemt. Zoals gezegd is ons standpunt dat de verlenging op grond van het bestaan van nieuwe schulden of een boedelachterstand

aan het einde van de regeling moet worden genomen en dat dat juist door de rechtbank beoordeeld moet worden en niet door de r-c.

De vraag is vervolgens of bij een dergelijke verlenging ook alle andere verplichtingen doorlopen, waaronder de afdrachtverplichting. Op dit punt lijken de rechtbanken een andere lijn te volgen dan de hoven¹. Als de rechtbank beslist tot verlenging van de looptijd wegens financiële achterstanden en/of nieuwe schulden, bepaalt zij daarbij meestal dat alleen de kosten aan het salaris van de bewindvoerder moet worden afgedragen (bijna 50 euro per maand). De resterende afloscapaciteit kan worden aangewend om de bestaande achterstand en/of de nieuwe schulden te betalen. De hoven varen (meestal) een andere koers, bijvoorbeeld Hof Den Bosch 4 juni 2008, LJNBD5644. Het hof benadrukt in zijn arrest dat alle kernverplichtingen, waaronder de afdrachtverplichting, zullen moeten doorlopen. Er zijn meer arresten te noemen waarin in diezelfde lijn is beslist, zoals Hof Arnhem 24 januari 2011, LJN BP6978. Het Hof Amsterdam volgt zover ons bekend ook deze koers. De meest recente uitspraak op dit punt dateert van 12 februari 2010 (zaaknr. 200052.424 en 427). Het hof verlengde toen de looptijd met een jaar en bepaalde daarbij dat zij in die tijd hun boedelachterstand en nieuwe schuld dienden in te lopen en voorts dat voldoen aan alle verplichtingen voortvloeiende uit de Wsnp tijdens de verlenging onverkort van toepassing bleven. Eerder (zie noot 1) in 2008 heeft Engberts al verzucht dat dit een zeer onwenselijke situatie is.

Het Hof Den Bosch kwam kort geleden terug op deze redenering in zijn beslissing van 25 oktober 2011, LJN BU2055. In het beroep

tegen het onthouden van de schone lei, besliste dit hof dat de Wsnp zal worden verlengd met twee jaar. Het hof bepaalde daarbij dat gedurende die verlenging de schuldenaar aan al zijn verplichtingen dient te voldoen, met dien verstande dat bij hoge uitzondering slechts het salaris van de bewindvoerder dient te worden afgedragen. De schuldenaar kan daardoor zijn afloscapaciteit gebruiken om een lening ter betaling van zijn achterstand en zijn nieuwe schulden af te lossen.

Uit de eerstgenoemde redenering van de hoven kan de opvatting worden afgeleid dat alle kernverplichtingen bij verlenging blijven doorlopen. Hiermee wordt voorbij gegaan aan een belangrijk uitgangspunt van de Wsnp, te weten dat de normale looptijd drie jaar is. Gedurende die tijd rust op de schuldenaar de verplichting zoveel mogelijk af te dragen aan de boedel. De schuldenaar moet het maximale aan inspanning leveren en het maximale afdragen. Indien het maximale aan inspanning is geleverd maar de maximale afdracht niet is verricht, zal het tot dat maximum moeten worden aangevuld. Die bijdrage komt de schuldeisers toe en door verlenging kan de schuldenaar alsnog de mogelijkheid worden gegeven aan zijn verplichtingen te voldoen. Hetzelfde geldt voor het inlossen van de nieuwe schulden. Dit standpunt wordt versterkt door de gedachtegang van de wetswijziging uit 2008 dat de toegang tot de Wsnp strenger moet worden. De rechtbank is bijvoorbeeld in beginsel verplicht het verzoek tot toelating af te wijzen ingeval de verzoeker in de tien jaar voor zijn verzoek reeds in de Wsnp heeft gezeten. Die harde maatregel brengt met zich dat een schuldenaar die is toegelaten tot de Wsnp zoveel mogelijk de kans moet krijgen om in aanmerking te komen voor een schone lei. De beslissing van het Hof Den Bosch van 25 oktober 2011 is dan ook toe te juichen en

kan gezien worden als een stap in de goede richting.

Naar voren is gekomen dat de schuldenaar een deel van zijn afloscapaciteit kan gebruiken voor het inlopen van de bestaande achterstand en/of ter aflossing van zijn nieuwe schulden. Op dit punt is er wel een probleem. Niet de rechtbank (en het hof), maar de r-c is bevoegd om de verplichtingen van de schuldenaar vast te stellen (art. 295 lid 3 Fw). Op grond van dat artikel kan de r-c een bepaald bedrag bovenop het vtlb buiten de boedel laten. Met dat bedrag kan de schuldenaar dan extra aflossen in het geval van verlenging van de Wsnp. De rechtbank kan gelet op artikel 349a lid 3 Fw alleen de looptijd van de Wsnp wijzigen onder dezelfde voorwaarden. Het zou als volgt kunnen worden opgelost. De rechtbank kan ten aanzien van de afdrachtverplichting een overweging opnemen ter instructie van de r-c. Deze neemt vervolgens een beschikking in overeenstemming met de instructie. Betrokken bij de verlenging zijn dan zowel de rechtbank als de r-c. Nu echter eerder naar voren is gekomen dat juist de rechtbank een beslissing dient te nemen over de verlenging bij achterstand of nieuwe schulden, zou het praktisch zijn als de rechtbank in dergelijke gevallen ook kan beslissen over de omvang van de afdrachtverplichting gedurende de resterende looptijd. Zoals gezegd, het salaris van de bewindvoerder zal in beginsel altijd moeten worden afgedragen aan de boedel (zie voor een uitzondering hierop: beschikking van de r-c van Rb Roermond, van 19 december 2011, LJN BU8548).

6. Tot slot

Samenvattend komt het erop neer dat een beslissing over verlenging van de looptijd pas na toelating aan bod dient te komen. Van de

r-c mag een actieve rol worden verwacht bij verlengingen, juist in gevallen waarbij een direct reactie op tekortkomingen geboden is en daarom behoefte is aan snel handelen en rechtszekerheid. Na een verhoor naar aanleiding van het tekortschieten in de inspanningsplicht kan de r-c direct over een verlenging een beschikking nemen.

Beslissingen over verlengingen op grond van een achterstand in de afdracht aan de boedel of het ontstaan van nieuwe schulden zouden in beginsel aan het einde van de looptijd genomen moeten worden door de rechtbank. De rechtbank dient in haar vonnis te bepalen onder welke voorwaarden de Wsnp wordt verlengd. Dat wil zeggen, welke kernverplichtingen blijven doorlopen. Ondanks dat de rechtbank daartoe niet de wettelijke bevoegdheid heeft,

zou de rechtbank in geval van verlenging wegens het hebben van een achterstand in de boedelbijdrage en/of nieuwe schulden de omvang van de afdrachtverplichting moeten kunnen wijzigen. Een andere mogelijkheid, meer in overeenstemming met de wet, is dat de rechtbank de r-c daartoe een instructie geeft.

** Mr. Christine Degenaar is rechter in de rechtbank Amsterdam; Mr. René Mons was tot 1 juni 2012 juridisch medewerker in de rechtbank Amsterdam, thans advocaat-stagiair te Utrecht.*

1 Berend Engberts, 'De afdrachtverplichting bij verlenging van de looptijd', *SchuldSanering*, 2008/4, p. 437-439, zie ook www.wsnp-periodiek.nl/artikelen.

26 - Legitimatieplicht bewindvoerders bij banken

Nelly van den Berg

1. Inleiding

Met regelmaat wordt de bewindvoerders van ons kantoor verzocht een kopie van hun legitimatiebewijs te overleggen wanneer ze bij aanvang van een schuldsanering in hun hoedanigheid van bewindvoerder de betreffende bank verzoeken een door de bank geblokkeerde rekening te deblokken. Onze bewindvoerders hebben daar grote moeite mee. Immers het gaat hier om privé gegevens waarvan niet duidelijk is hoe zorgvuldig er vervolgens mee wordt omgegaan. In welke systemen worden de gegevens vastgelegd, welke protocollen worden gevolgd en wie heeft er allemaal inzage in de banksystemen waarin het legitimatiebewijs

wordt vastgelegd? Uiteindelijk geeft de bewindvoerder hiermee ook meteen zijn burgerservicenummer (BSN) prijs en heeft hij zonder er bij stil te staan ook een kans geschapen tot misbruik en identiteitsfraude nu hij geen enkele waarborg krijgt van de bank hoe er met zijn kopie legitimatiebewijs wordt omgesprongen. Het BSN is bedoeld om te communiceren op documenten of digitaal binnen overheidsinstanties en is dus niet bedoeld voor het openbare circuit. Desondanks worden massaal legitimatiebewijzen gekopieerd; denk alleen al aan een aanvraag voor een telefoonabonnement. Niet voor niets heeft de overheid een brochure uitgebracht met tips tegen identiteitsfraude, waarin ze waarschuwt niet zomaar een kopie van je rijbewijs of paspoort af te geven. Zie www.overheid.nl/media/downloads/Drie_simpele_stappen_tegen_identiteitsfraude.pdf.

De verzoeken komen de afgelopen jaren vooral van de Rabobanken uit de gehele regio en een Rabobank ging zover dat zij zelfs bij het indienen van een vordering ook meteen een kopie van het legitimatiebewijs van de bewindvoerder opvroeg.

Wij hebben kantoorbreed afgesproken hier geen gehoor aan te geven. Er is een standaardbrief ontwikkeld waarin we aangeven om welke reden we weigeren een kopie van het legitimatiebewijs te overleggen. Tot voor kort werd dit geaccepteerd en de betreffende rekening alsnog gedeblokkeerd. Helaas kreeg ik begin augustus de primeur dat de Rabobank in Venlo, waar ik toch al ruim 12 jaar intensief mee samenwerk, meende op haar standpunt te moeten blijven staan. Geen legitimatiebewijs, geen deblokkade. Met uiteraard alle vervelende gevolgen voor mijn saniet die niet over zijn leefgeld kon beschikken en het maar moet pikken dat de bank zijn rekening niet deblokkeert omdat zij vanwege intern beleid eist dat een derde (die buiten de contractuele relatie bank/cliënt staat) weigert een kopie legitimatiebewijs te overleggen. Hoe nu verder?

2. Achtergrond

De bank beroept zich in haar verzoeken steevast op de wettelijke identificatievoorschriften voor cliënten vastgelegd in de Wwft. Maar wat houdt dat dan precies in? In de leidraad Wwft en SW van De Nederlandsche Bank (DNB) leest men het volgende:

‘Het begrip ‘cliënt’ is ruim gedefinieerd in de WWFT. Het betreft de natuurlijke persoon of rechtspersoon met wie een zakelijke relatie wordt aangegaan, hetgeen niet alleen de persoon is die voor zichzelf een transactie uitvoert, maar ook de persoon die zich bij een transactie laat

vertegenwoordigen door een derde. Ook deze derde wordt als cliënt beschouwd.’

Voorts komen in de leidraad uitgebreid de risicoprofielen aan de orde teneinde het algemene risico op witwassen en terrorismefinanciering te bepalen en geeft de leidraad aanwijzingen aan instellingen hoe ze haar beleid op de Wwft dient af te stemmen. De bank kan aan de hand van de leidraad haar intern beleid zelf vaststellen.

De bank is de mening toegedaan dat de bewindvoerder door haar verzoek om de rekening te blokkeren als vertegenwoordiger van de cliënt dient te worden gezien. Ik deel deze mening niet. Als bewindvoerder word ik door de rechtbank aangesteld om de boedel te vereffenen en als belangenbehartiger van de crediteuren. Ik word hierdoor echter geen vertegenwoordiger van de cliënt. Daarnaast is het de bank zelf die de rekening blokkeert, enkel en alleen om haar eigen risico's in te dekken ten aanzien van mogelijk vermogen dat door de bewindvoerder kan worden opgeëist. Wanneer ik in mijn hoedanigheid van bewindvoerder de bank groen licht geef voor een deblokkade is de bank daarmee meteen gevrijwaard. Dat alles maakt mij echter nog steeds geen cliënt en ik wens dan ook niet als zodanig in de administratie van diverse banken te worden opgenomen. De bank heeft via het insolventieregister kennis kunnen nemen van de uitspraak schuldsanering en tevens wie tot bewindvoerder is benoemd. Dat zou in mijn ogen voldoende moeten zijn voor de zakelijke relatie in het kader van de schuldsanering.

3. De oplossing

Nu ik er met de bank niet uit kwam, heb ik als eerste contact opgenomen met de Raad voor Rechtsbijstand waar ik het probleem al eens in een eerder stadium had neergelegd. Helaas waren ook zij nog niet veel verder gekomen. Er was contact gezocht met de DNB maar dat had tot dan toe niets opgeleverd. Ook contact met de BBW leverde mij niets op. Men was bekend met het probleem en bezig een oplossing te zoeken maar concreet was er op dat moment nog niets. Intussen begon het bij mijn cliënt steeds meer te knijpen dus er moest snel gehandeld worden om uit deze impasse te komen. Dat maakte dat ik me genoodzaakt zag me te wenden tot een advocaat. Deze heeft allereerst getracht bij de DNB en bij het Bureau Financieel Toezicht een duidelijke uitspraak te krijgen over de verplichting tot het aanleveren van een legitimatiebewijs. Hoewel de DNB niet bereid was om met zoveel woorden aan te geven dat een bank op grond van de Wwft niet verplicht is om identiteitsgegevens van een bewindvoerder te vragen werd wel duidelijk dat het verzoek van de Rabobank met name gestoeld was op intern beleid van de bank en niet exact door de wet is ingegeven. Uiteindelijk bracht dit alles mijn advocaat op het volgende lumineuze idee.

Niet de bewindvoerder maar de cliënt zelf verzoekt om de rekening te deblokken en de cliënt overlegt daarbij een schriftelijke machtiging van de bewindvoerder dat hij gerechtigd is tot het doen van dit verzoek. In mijn situatie bleek dit de oplossing. Aan cliënt stuurde ik een brief op mijn briefpapier en tevens mailde ik deze brief aan de bank, waarop meteen de rekening werd gedeblokkeerd en cliënt weer over huishoudgeld kon beschikken.

4. Tot slot

Al met al een vervelende, tijdrovende en dure procedure waar ik van het ene op het andere moment ongewild in terecht kwam. Uit contacten met andere bewindvoerders, het bureau Wsnp en de BBW blijkt dit bij meerdere bewindvoerders al lang een grote bron van ergernis te zijn. Het bureau Wsnp heeft in haar nieuwsbrief van 25 september jl. de bewindvoerders opgeroepen zich bij het Bureau te melden als ze dit soort verzoeken krijgen teneinde een beeld te krijgen bij welke banken dit vooral speelt en waarop de banken zich dan beroepen. Ik hoop van harte dat deze oproep er toe zal leiden dat er een voor alle partijen werkbare handleiding komt en niet iedere bewindvoerder voor zich ad hoc een oplossing moet bedenken wanneer dit probleem zich in zijn praktijk voordoet. Voorstelbaar is dat een kopie van de bewindvoerderspas als legitimatie zou kunnen worden aangeboden. Dit is werkgerelateerd en bevat geen persoonlijke gegevens zoals het BSN. Nu de bewindvoerderspas na jaren van ergernis eindelijk ook geaccepteerd wordt als toegangsbewijs bij de rechtbanken zou mijns inziens hierin ook de oplossing kunnen liggen voor het probleem van de legitimatieplicht.

27 - De Wsnp en de dood (II)

*Matthieu Verhoeven, Ronald Brinkman,
Christiane Koppelman**

1. Inleiding

In deel I van dit artikel ging het over de afwikkeling van de Wsnp-boedel na het overlijden van de saniet. In dit tweede deel zullen de gevolgen voor de schuldsaneringsboedel worden besproken in het geval de saniet tijdens (of als 'toekomstig saniet' reeds vóór) de toepassing van de schuldsaneringsregeling erft (of heeft geërfd). De theorie zal in dit artikel op meer plaatsen worden verduidelijkt met als uitgangspunt de volgende casus. Vader en moeder hebben twee kinderen: Joop en Jan. Vader overlijdt. We gaan uit van een nalatenschap met een waarde van 120. Op Joop is de schuldsaneringsregeling van toepassing.

2. Erven algemeen

2.1 Erven bij versterfen krachtens testament

Er zijn twee manieren om te erven: op grond van de wet (erfopvolging bij versterf) en op grond van een uiterste wilsbeschikking (testament). De echtgenoot en de kinderen van een overledene erven bijvoorbeeld op grond van de wet (art. 4:10 BW), indien er geen testament is opgemaakt. Door de wettelijke verdeling (art. 4:13 BW) gaan alle bezittingen en schulden op de langstlevende echtgenoot over, waartegenover de kinderen een vordering op de langstlevende krijgen ter grootte van hun erfdeel. De vordering is in beginsel pas opeisbaar als de langstlevende overlijdt.

Als vader in onze casus geen testament heeft gemaakt, erven moeder, Joop en Jan ieder

1/3 deel. Moeder wordt rechthebbende op alle bezittingen en schulden, met een saldo van 120. Daartegenover krijgt zij een schuld aan Joop en Jan van ieder 40 (1/3 van 120). Jan en Joop krijgen dus een vordering van 40, die zij (pas) kunnen opeisen als hun moeder is overleden.

Bij testament kan een erflater anderen – dan de erfgenamen bij versterf – tot erfgenamen benoemen. Hij kan ook een deel van de erfenis in de vorm van een legaat toekennen aan één of meer personen.¹ Een legaat kan ook worden toegekend aan een erfgenaam (bij versterf). Te denken valt daarbij bijvoorbeeld aan een geldbedrag of aan roerende zaken, die bij testament zijn gelegateerd aan een *legataris* (iemand die in de vorm van een legaat erft).

2.2 Testamentair bewind

De erflater kan bij testament de erfenis onder bewind (testamentair bewind) stellen met de aanstelling van een testamentair bewindvoerder.² Een testamentair bewind kan bijvoorbeeld worden ingesteld om te voorkomen dat een erfgenaam zijn erfdeel 'verbrast'.

2.3 Beperkingen: legitieme portie en vruchtgebruik

De erflater is niet helemaal vrij om bij testament af te wijken van de wet. In de eerste plaats kennen we de legitieme portie.³ Een kind⁴ van de erflater dat (gedeelte)lijk is 'onterfd', heeft aanspraak op een som geld (art. 4:80 BW) ter grootte van de helft van zijn normale erfdeel (art. 4:64 BW). De aanspraak van het kind noemen we de legitieme portie. We noemen het kind in dat geval ook wel de *legitimaris*. De legitimaris kan (binnen vijf jaar na het overlijden, art. 4:85 BW) aanspraak maken op de legitieme portie. In

een langstlevende situatie is de legitieme portie meestal pas opeisbaar na het overlijden van de langstlevende. In andere gevallen meestal na zes maanden na het overlijden (art. 4:81 BW).

Stel dat vader in onze casus Joop heeft onterfd. Als moeder nog leeft, kan Joop zijn moeder een brief te schrijven waarin hij verklaart aanspraak te maken op zijn legitieme portie. Hij heeft dan recht op de helft van zijn erfdeel bij versterf ofwel ($1/2 \times 1/3 \times 120 =$) 20. Hij kan die 20 pas opeisen na het overlijden van zijn moeder.

In het geval dat moeder al is (voor)overleden en Jan de enig erfgenaam is kan "onterfde" Joop zijn broer Jan een brief te schrijven waarin hij een beroep doet op zijn legitieme portie. Hij heeft dan recht op ($1/2 \times 1/2 \times 120 =$) 30. In dat geval kan hij zijn recht na zes maanden na het overlijden van vader bij zijn broer Jan opeisen.

Indien Joop tot de schuldsanering is toegelaten heeft de Wsnp-bewindvoerder deze mogelijkheden en Joop uiteraard niet. Zie ook hierna.

Een andere beperking van de vrijheid om bij testament over de nalatenschap te beschikken, is de dwingendrechtelijke erfrechtelijke aanspraak van de langstlevende op vruchtgebruik.⁵ Als de erflater zijn echtgenoot (gedeeltelijk) heeft onterfd, kan die echtgenoot het vruchtgebruik van de woning, de inboedel en mogelijk ook andere goederen opeisen (art. 4:29 e.v. BW). Stel dat vader in onze casus moeder heeft onterfd. Joop en Jan zijn dan de erfgenamen. Moeder kan echter aanspraak maken bij Joop en Jan op het vruchtgebruik van de erfenis. Als vastgesteld wordt⁶ dat moeder daar ook behoefte aan heeft, erven Joop en Jan dus niet de volle eigendom van de erfenis, maar

slechts de blote eigendom. Dat betekent dat moeder in het huis kan blijven wonen. Het zal voor Joop en Jan moeilijk zijn om de blote eigendom te verkopen, maar het kan wel! Als Joop tot de schuldsanering is toegelaten, kan de Wsnp-bewindvoerder trachten het onverdeelde aandeel van Joop in de blote eigendom van de woning te verkopen.

3. Erven en schuldsanering

3.1. Beneficiair aanvaarden en verwerpen; erfgenaamschap en legaat

Een nalatenschap kan bestaan uit bezittingen en schulden. Op grond van artikel 295 lid 1 Fw valt de nalatenschap die de saniet erft in de schuldsaneringsboedel. De saniet verwerft de goederen van de nalatenschap immers tijdens de toepassing van de schuldsaneringsregeling. Om een nalatenschap 'in de boedel te krijgen' moet de Wsnp-bewindvoerder iets ondernemen. Om te voorkomen dat de saniet aansprakelijk wordt voor een 'negatieve' nalatenschap en daarmee de boedel belast, geldt als hoofdregel dat de Wsnp-bewindvoerder de nalatenschap namens de saniet beneficiair dient te aanvaarden (art. 313 jo. 41 lid 1 Fw). Slechts met machtiging van de rechter-commissaris kan hij de nalatenschap verwerpen (art. 41 lid 2 Fw). Dat laatste gebeurt in de praktijk alleen wanneer direct duidelijk is dat de nalatenschap (ruimschoots) negatief is (meer schulden dan bezittingen). De Wsnp-bewindvoerder kan beneficiair aanvaarden of verwerpen door bij een verklaring af te leggen bij de rechtbank, die deze inschrijft in het boedelregister (art. 4:191 BW). Meestal zal dit gebeuren door tussenkomst van de notaris.

Als er beneficiair is aanvaard en de saniet de enige erfgenaam is, zal de Wsnp-

bewindvoerder, mogelijk met inschakeling van een notaris, de nalatenschap moeten vereffenen. Indien de saniet één van de erfgenamen is en de erflater geen partner (meer) heeft, moeten de erfgenamen samen met de Wsnp-bewindvoerder de nalatenschap vereffenen (art. 4:195 BW). In dat geval zal meestal een van de erfgenamen, al dan niet met hulp van een notaris, als gevolmachtigde de nalatenschap vereffenen.

Een interessante vraag is of de notariskosten in zo'n geval ook een boedelschuld in de Wsnp vormen. Uitgangspunt dient ons inziens te zijn dat ook informele vereffeningskosten (zoals die van de notaris) als preferente schuld in de nalatenschapsboedel (en dus niet in de Wsnp-boedel) kunnen worden betrokken.⁷ Zouden de notariskosten onverhoopt de nalatenschapsboedel overtreffen, dan zijn de notariskosten (voor een aandeel van de saniet overeenkomend met zijn erfdeel) boedelschuld in de schuldsaneringsregeling. De Wsnp-bewindvoerder doet er, ter voorkoming van zijn mogelijke aansprakelijkheid jegens de Wsnp-boedel, goed aan de r-c toestemming te vragen voor de inschakeling van de notaris. De r-c zal doorgaans toestemming verlenen indien op grond van een globale boedelbeschrijving de nalatenschap positief lijkt of althans voldoende baten heeft om in ieder geval (een groot deel van) de kosten van vereffening te voldoen.

In bijzondere gevallen kan de Wsnp-bewindvoerder of een erfgenaam de rechtbank om benoeming van een vereffenaar vragen (art. 4:203 BW).

In het geval beide ouders zijn overleden en er dus (meestal) sprake is van opeisbare erfdelen, kan zich het probleem voordoen dat een erfdeel slechts met zeer veel inspanning

(door de Wsnp-bewindvoerder) te gelde kan worden gemaakt voor de schuldeisers in de schuldsaneringsregeling. Dit doet zich bijvoorbeeld voor als de nalatenschap voor een deel of geheel bestaat uit een woning. Het is een feit van algemene bekendheid dat het in de huidige tijd lang kan duren voordat een woning is verkocht. De vertraging kan ook gelegen zijn in het feit dat overige erfgenamen willen wachten met verkoop tot er een betere prijs kan worden verkregen, bijvoorbeeld tot een moment gelegen na het einde van de schuldsaneringsregeling. Wij realiseren ons dat er sprake kan zijn van een bewuste vertragingstechniek.

Indien de overige erfgenamen niet mee willen werken, kan de Wsnp-bewindvoerder in het geval het erfdeel opeisbaar is, bij de rechtbank verdeling vorderen (art. 3:178 lid 1 BW). Ook kan de Wsnp-bewindvoerder op grond van art. 3:174 BW de rechter een machtiging te gelde making verzoeken. De woning kan dan toch worden verkocht, waarna eventueel verder kan worden gestreden over de verdeling van de opbrengst.

Ook is het mogelijk om te vorderen dat in het verdelingsvonnis wordt bepaald dat de medewerking tot verkoop en levering van een woning plaatsvindt door het vonnis in de plaats te stellen van die medewerking. Om 'gedwongen' verkoop tegen een lage prijs te voorkomen, kan het voor de overige erfgenamen, als zij willen wachten met verkoop, zinvol zijn om met de Wsnp-bewindvoerder in overleg te treden over een redelijke vergoeding aan saniet voor zijn erfdeel, zoals hierna onder 3.2 voor de langstlevende-situatie wordt besproken. Indien het desondanks noodzakelijk blijkt een machtiging te gelde making te laten afgeven of indeplaatsstelling door een vonnis door een

rechter te laten bepalen, kan verlenging van de looptijd van de schuldsaneringsregeling (tot maximaal vijf jaar) aangewezen zijn.

Heeft de erflater aan de saniet een *legaat* vermaakt, dan kan dit niet negatief zijn.⁸ De Wsnp-bewindvoerder kan het legaat dus meestal zonder meer aannemen. Stel dat vader in onze casus aan Joop een legaat heeft gemaakt van zijn auto. De Wsnp-bewindvoerder zal dan de gelegateerde auto in ontvangst nemen. De Wsnp-bewindvoerder zal de auto vervolgens (in beginsel) ten behoeve van de boedel liquideren.

3.2. Legitieme portie

Is de saniet door een erflater (gedeeltelijk) onterfd, terwijl hij wel legitimaris is, dan dient de Wsnp-bewindvoerder een beroep te doen op de legitieme portie (art. 4:92 lid 2 BW). Zoals gezegd, kan dat door het schrijven van een brief aan de erfgenamen. Wegens de complexiteit van de legitieme-regeling⁹ kan het gewenst zijn een notaris in te schakelen, die namens de Wsnp-bewindvoerder de rechten geldend maakt.

Indien er sprake is van een gewone 'langstlevende-situatie' (waarbij de kinderen hun erfdeel krijgen in de vorm van een niet-opeisbare vordering op de langstlevende), kan de Wsnp-bewindvoerder van de saniet (het kind) in de praktijk nog weinig doen. Er valt immers nog niets op te eisen. In deze situatie heeft het dus in beginsel geen zin om een beroep te doen op de legitieme portie.¹⁰

Dat wil niet zeggen dat Wsnp-bewindvoerder dat erfdeel (die vordering) niet zou kunnen verkopen (bijvoorbeeld aan de broer of zus van de saniet of aan de langstlevende ouder).

Daarvoor is wel de bereidheid van broer of zus of langstlevende ouder nodig om de saniet, eerder dan na het volledig doorlopen van de schuldsaneringsregeling (met eventueel verlengde looptijd), uit de schuldsituatie te helpen en/of het zicht voor de familie op het behalen van enig voordeel door het erfdeel te kopen voor een lager bedrag dan het bij uitkering zal opbrengen. Indien de verkoop van het erfdeel voldoende oplevert om samen met het reeds aanwezige boedelsaldo de volledige (geverifieerde) schuldenlast en de kosten van de schuldsaneringsregeling, waaronder het salaris van de Wsnp-bewindvoerder, te voldoen, dan kan de schuldsaneringsregeling regelmatig of tussentijds eindigen. Indien de opbrengst van het erfdeel samen met het boedelsaldo niet tot volledige voldoening van de schuldenlast en de kosten van de schuldsaneringsregeling kan leiden, kan saniet besluiten een akkoord aan zijn schuldeisers aan te bieden. Struikelblok bij de homologatie van het akkoord kan zijn dat, indien het erfdeel tegen een lager bedrag dan de verwachte opbrengst bij het overlijden van de langstlevende is verkocht, de rechtbank oordeelt dat de (verwachte) baten van de boedel, de bij het akkoord bedongen som, aanmerkelijk te boven gaan (art. 338 lid 2 Fw jo. 153 lid 2 Fw) en de homologatie moet worden geweigerd. De vraag die hierbij opdoemt is, waarop de (contante) waarde van een 'toekomstig'(niet-opeisbaar) erfdeel moet worden gewaardeerd. Wellicht kan daarbij aansluiting worden gezocht bij hetgeen in art. 21 Successiewet jo. de artikelen 6 en 10 van het Uitv.besl. Successiewet is bepaald over de waarde van zaken en vorderingen op het moment dat er erfbelasting over wordt geheven. Voorbeeld hiervan is de situatie dat Joop een niet opeisbaar en renteloos erfdeel (vordering) krijgt van 40. Op grond van HR 11 juli 1989, BNB1989/260, wordt de contante waarde van het erfdeel van

Joop berekend door het zogenaamde “fictieve vruchtgebruik” dat de langstlevende van de vordering heeft, af te trekken van de nominale waarde van de vordering. Als de langstlevende ouder bijvoorbeeld 68 jaar is, is de contante waarde van het erfdeel van Joop – voor de toepassing van de Successiewet – 52% van de volle waarde van 40, ofwel 20,8.

3.3. *Echtgenoot¹¹ van de saniet erft*

Als de saniet in gemeenschap van goederen is getrouwd en de echtgenoot van de saniet, waarop de schuldsaneringsregeling niet van toepassing is, erfgenaam is in een nalatenschap, waarbij de erflater geen uitsluitingsclausule heeft opgenomen (art. 1:94 lid 2 aanhef en onder a BW, waardoor het erfdeel buiten de gemeenschap zou zijn gebleven), valt het erfdeel van die echtgenoot in de gemeenschap van goederen en dient de Wsnp-bewindvoerder de nalatenschap namens de echtgenoot (art. 313 jo. art. 63 lid 2 en lid 1 jo. art. 41 lid 1 Fw) beneficiair te aanvaarden.¹² Op grond van art. 313 jo. art. 63 lid 1 Fw wordt de schuldsaneringsregeling van de saniet immers als schuldsaneringsregeling van de gemeenschap van goederen, waarin het erfdeel valt, aangemerkt.

Stel dat in onze casus Joops echtgenote (met wie hij in gemeenschap van goederen is getrouwd) in de schuldsanering zit, maar Joop zelf niet. Dan heeft de Wsnp-bewindvoerder van zijn echtgenote de ‘zeggenschap’ over de erfenis die Joop krijgt, tenzij Joops vader heeft geregeld dat het erfdeel buiten de gemeenschap valt (uitsluitingsclausule). De Wsnp-bewindvoerder moet dan dus actie ondernemen.

3.4. *Testamenteir bewind*

Het staat de erflater vrij een testamentair bewind over het erfdeel in te stellen. Vraag is of het vermogen dat de saniet erft en dat onder testamentair bewind staat, ook in de schuldsaneringsboedel valt.

Hier maken we onderscheid tussen twee situaties:

1. Als de saniet tijdens de looptijd van de schuldsanering vermogen erft waarover een testamentair bewind is ingesteld (art. 4:153 e.v. BW), geldt het volgende:

a. De Wsnp-bewindvoerder oefent de erfrechtelijke bevoegdheden van de saniet uit op grond van art. 4:92 lid 2 BW. Hij kan het bewind proberen aan te vechten met een beroep op de legitieme portie. Als uitgangspunt geldt dat een bewind een bezwaring van het erfdeel is, die de Wsnp-bewindvoerder niet hoeft te dulden (art. 4:72 aanhef en onder a BW). Dat betekent dat de Wsnp-bewindvoerder kan zorgen dat hij de legitieme portie in geld ontvangt, zonder dat daarop een bewind rust. Het eenvoudigst is om daarvoor – binnen drie maanden na het overlijden! – met de notaris contact op te nemen, die daarvoor een verklaring kan opstellen (waarvoor nog wel toestemming nodig is van de rechter-commissaris).¹³ In dat geval verkrijgt de Wsnp-bewindvoerder een onbezwaard vorderingsrecht (tot uitbetaling van de legitieme portie) in de Wsnp-boedel. Stel dat in onze casus moeder al is overleden en dat vader Joops erfdeel van 60 (1/2 van 120) onder bewind heeft gesteld. Als uit de bewindregeling in het testament blijkt dat het bewind niet tijdens de looptijd van de schuldsanering zal eindigen,¹⁴ kan de Wsnp-bewindvoerder door het afleggen van bedoelde verklaring zorgen dat er 30 (1/2 van 60) in geld in de Wsnp-boedel vloeit.

Vaak is in het testament opgenomen dat het bewind op een bepaalde leeftijd eindigt.¹⁵ Als die leeftijd is bereikt, eindigt het bewind. Is dat gedurende de looptijd van de Wsnp, dan valt het erfdeel op dat moment alsnog in de Wsnp-boedel. Mogelijk zou verlenging van de driejaarstermijn (tot maximaal vijf jaar) aangewezen zijn, wanneer beëindiging van het bewind op afzienbare termijn verwacht wordt (art. 349a Fw).

b. Art. 4:75 BW kan hier roet in het eten gooien: de waarde van het erfdeel komt toch in mindering van de legitieme portie, als het bewind is ingesteld omdat de legitimaris ongeschikt of onmachtig is om het vermogen zelf te beheren of omdat zonder bewind het erfdeel hoofdzakelijk in handen van de schuldeisers zouden vallen. In de praktijk komt het voor dat de erflater, omdat hij wist dat op zijn erfgenaam de schuldsaneringsregeling van toepassing was of zou worden, dit heeft opgenomen.

Onmachtig om vermogen te beheren kun je bijvoorbeeld zijn door een (blijvende) geestelijke stoornis of een (tijdelijke) verslaving. Ongeschikt ben je bijvoorbeeld als je 'een gat in je hand hebt'. Het merendeel van de sanieten zal niet onmachtig zijn om een vermogen te beheren en ook niet iedere saniet is ongeschikt om vermogen te beheren. Immers de schuldsaneringsregeling wordt bijvoorbeeld eveneens van toepassing verklaard op personen wier eenmanszaak door de huidige economische crisis ten onder is gegaan of op personen, die door werkloosheid en/of de onverkoopbaarheid van hun woning, ten gevolge van de huidige stagnatie op de woningmarkt, in de financiële problemen zijn gekomen. Laatstgenoemde sanieten zijn niet door financieel wanbeheer in de schuldsaneringsregeling terecht gekomen. De Wsnp-bewindvoerder zou de genoemde

redenen dan ook kunnen betwisten.

De Wsnp-bewindvoerder kan, afhankelijk van hoe hij de situatie beoordeelt, actie ondernemen als hij denkt dat de genoemde gronden (hoofdzakelijk aan schuldeisers ten goede komen/ongeschikt/onmachtig) onjuist zijn.

Het voert te ver dit nu uitvoerig te bespreken. In zo'n geval doet de Wsnp-bewindvoerder er goed aan met de notaris contact op te nemen.¹⁶

2. Wanneer de saniet vóór de aanvang van de schuldsaneringsregeling vermogen, waarover een testamentair bewind is ingesteld, heeft geërfd, blijven de goederen op grond van art. 313 jo. 21 aanhef en onder 6 jo. 60a Fw buiten de schuldsaneringsregeling. In dat geval wordt in beginsel alleen aan de Wsnp-bewindvoerder uitgekeerd wat de goederen netto aan vruchten hebben opgebracht.

Tot slot merken we nog op dat in beide situaties (1 en 2) het niet ondenkbaar, zelfs verstandig, is dat de Wsnp-bewindvoerder met de testamentair bewindvoerder en de saniet om de tafel gaat zitten om, ervan uitgaande dat het erfdeel groot genoeg is voor betaling van de Wsnp-schulden, met de betrokkenen te bekijken of het zinnig is een deel van het erfdeel te gebruiken voor het betalen van de Wsnp-schuldeisers. Dat kan in het belang van alle partijen zijn, ook van dat van de saniet, al was het maar omdat hij dan weer "vrij" kan leven en weer zelfstandig kan beslissen over zijn eigen vermogen. Bij een onverdeelde nalatenschap zijn de overige erfgenamen in dat geval 'verlost' van de Wsnp-bewindvoerder van hun mede-erfgenaam en dat kan hen ook wat waard zijn.

Dat de testamentair bewindvoerder het restant van de erfenis (misschien ter voorkoming

van een herhaling van zetten) goed zal beheren, staat daar los van.

3.5. Informatieplicht

Bij de intake moet de Wsnp-bewindvoerder ons inziens in verband met het vorenstaande goed doorvragen hoe de familie van de saniet in elkaar zit en of er al naaste verwanten (grootouders, ouders, broers/zussen) van hem en/of zijn echtgenoot zijn overleden.¹⁷ Aangezien in de praktijk een erfgenaam vaak niet beseft dat hij, bijvoorbeeld als één van zijn ouders is overleden, al een niet-opeisbaar of een met vruchtgebruik belast erfdeel heeft (er wordt nogal eens gezegd: “ik heb toch nog niets?”, of: “ik heb afstand van mijn deel gedaan ten behoeve van mijn moeder...”)¹⁸, heeft de Wsnp-bewindvoerder basiskennis van het erfrecht nodig om te weten of de saniet al ergens recht op heeft (ook al is dat recht niet direct opeisbaar of met vruchtgebruik belast). De Wsnp-bewindvoerder dient er op te wijzen dat, zeker wanneer hij bij de intake met de saniet heeft gesproken en vragen heeft gesteld over eventuele (toekomstige) erfenissen, de saniet hem informatie moet verschaffen als dat van belang kan zijn voor de schuldsanering, ook als er niet uitdrukkelijk om de betreffende informatie wordt gevraagd (art. 327 jo. 105 Fw).¹⁹ Dit wordt ook wel de ‘pro-actieve inlichtingenplicht’ genoemd.²⁰ De saniet dient de Wsnp-bewindvoerder bijvoorbeeld – uit eigen beweging – te informeren als een familielid tijdens de schuldsaneringsregeling komt te overlijden en hij daarvan kan erven (als erfgenaam, legataris of legitimaris).²¹

Ons inziens is de notaris verplicht om te controleren of op de echtgenoot van een erfgenaam, indien geen uitsluitingsclausule van toepassing is, de schuldsaneringsregeling van

toepassing is. Als de notaris dat doet, zal de Wsnp-bewindvoerder als het goed is meestal vanzelf²² bericht van de notaris krijgen. Desalniettemin blijft het voor de Wsnp-bewindvoerder van belang de saniet er ook op te wijzen om hem informatie te verschaffen als zijn echtgenoot erfgenaam wordt.

Ter opluchting van de Wsnp-bewindvoerder merken we over de informatieplicht nog het volgende op. De informatieplicht gaat niet zover dat de saniet de Wsnp-bewindvoerder voortdurend op de hoogte moet houden over de gezondheidstoestand van een mogelijke erfflater.

3.6. Erfenis na einde looptijd schuldsaneringsregeling

HR 24 februari 2012, LJN BV0890 heeft beslist dat de schuldsaneringsregeling eindigt door het aflopen van de termijn die ingevolge artikel 349a Fw voor de betrokken schuldsanering geldt (in beginsel drie jaar), hetgeen onder meer tot gevolg heeft dat als aan de saniet een erfenis opkomt na afloop van die termijn, het bepaalde in art. 295 lid 1 Fw niet geldt en dat die uit de erfenis ontvangen goederen dus niet tot de schuldsaneringsboedel behoren. De tijd tussen het moment dat de schuldsaneringsregeling eindigt door het aflopen van de termijn die ingevolge art. 349a Fw geldt en het moment van formele beëindiging, te weten bij het verbindend worden van de slotuitdelingslijst of het in kracht van gewijsde gaan van de uitspraak tot beëindiging van de schuldsaneringsregeling (art. 356 lid 2 Fw), wordt dus genegeerd voor zover het de in die tijd ontvangen erfenissen betreft.²³

Zou tijdens de looptijd van de schuldsaneringsregeling een aan de Wsnp-

bewindvoerder bekend erfdeel²⁴ niet kunnen worden verkocht (omdat gewoonweg niemand het wil kopen), terwijl na afloop van de schuldsaneringsregeling het erfdeel wel kan worden verkocht,²⁵ dan valt dit erfdeel niet aan te merken als 'nagekomen bate' (art. 356 lid 4 jo. 194 Fw) dat alsnog in de schuldsaneringsboedel valt en verdeeld moet worden onder de schuldeisers op de grondslag van de vroegere uitdelingslijsten, omdat tijdens de looptijd van de schuldsaneringsregeling het erfdeel wel bekend was, maar blijkbaar niet verkoopbaar. Tijdelijke niet-verkoopbaarheid kan zoals eerder opgemerkt wel een reden zijn om de looptijd van de schuldsaneringsregeling te verlengen.

4. Conclusie

In dit artikel en in ons vorige artikel hebben we geprobeerd enig inzicht te geven in de situatie waarin een saniet te maken krijgt met het erfrecht, ofwel omdat de saniet overlijdt (deel I), ofwel omdat de saniet erft (deel II). Wij adviseren Wsnp-bewindvoerders om meer aandacht te besteden aan het erfrecht, vooral bij het intakegesprek, omdat vaker dan bij eerste oogopslag lijkt, de saniet betrokken kan zijn bij een erfenis.

Als een ouder (of ander familielid) van de saniet overlijdt, kan het zijn dat de Wsnp-bewindvoerder niets hoort (omdat de saniet bijvoorbeeld is overleden, of omdat de langstlevende niet naar de notaris gaat voor een verklaring van erfrecht).²⁶ Basiskennis van het erfrecht kan helpen om meer baten in de schuldsaneringsboedel te krijgen.

Wsnp-bewindvoerders en r-c's zijn doorgaans geen specialist op erfrechtgebied en notarissen niet op insolventieterein.

Wij hebben met dit artikel getracht enige regelmatig voorkomende problemen in gevallen van samenloop van erfrecht en insolventierecht aan te stippen, niet uitputtend of met pasklare oplossingen. Het is voor Wsnp-bewindvoerders en notarissen raadzaam in voorkomende gevallen overleg te voeren met betrokkenen. Vaak kan dan gekozen worden voor een praktische en juridisch correcte oplossing, bijvoorbeeld afkoop of voorschot, zonder dat andere (lange en kostbare) wegen behoeven te worden bewandeld. Dat is doorgaans in het belang van alle betrokkenen.

** Mr. Matthieu M. Verhoeven is werkzaam als coördinerend vice-president van de Rechtbank Almelo. Mr. Ronald E. Brinkman is notaris te Hardenberg. Mr. Christiane Koppelman is werkzaam als secretaris op de Rechtbank Almelo.*

- 1 *Een derde manier van erven kan door middel van een 'lastbevoordeling', zie art. 4:130 e.v. BW. Hierop zal verder niet worden ingegaan.*
- 2 *In dit artikel zal ter voorkoming van verwarring in terminologie worden onderscheiden tussen een Wsnp-bewindvoerder en een testamentair bewindvoerder.*
- 3 *Handboek erfrecht, prof.mr. M.J.A. van Mourik e.a., Kluwer 2011, hoofdstuk X, § 2.1, blz. 310.*
- 4 *Waaronder bijv. ook een kleinkind kan vallen als het kind zelf voor de ouder is overleden. Zie art. 4:63 lid 2 BW.*
- 5 *Handboek erfrecht, prof.mr. M.J.A. van Mourik e.a., Kluwer 2011, hoofdstuk XI, inleiding, p. 408.*
- 6 *Bij de woning en inboedel is het uitgangspunt dat moeder recht heeft op het vruchtgebruik, tenzij de kinderen aantonen dat moeder daar geen behoefte aan heeft, art. 4:29 en 33 BW. Bij de overige bezittingen heeft moeder recht*

- op het vruchtgebruik als zij kan aantonen dat zij daar behoefte aan heeft, art. 4:30 BW. Bij betwisting van de standpunten kunnen partijen de kantonrechter om een uitspraak vragen.*
- 7 *Onder 'de kosten van vereffening van de nalatenschap' verstaat het Hof Amsterdam (8 maart 2011, LJN BQ0031) de kosten wegens handelingen die objectief noodzakelijk zijn bij de afwikkeling van een nalatenschap (ook indien geen sprake is van formele vereffening als bedoeld in Afdeling 4.6.3. BW). Het Hof is van oordeel dat uitgangspunt moet zijn dat de handelingen worden verricht ten behoeve van een algemeen belang – de afwikkeling van de nalatenschap ten behoeve van de gemeenschappelijke erfgenamen – en niet ten behoeve van een individueel belang. Het hof overweegt voorts dat de ten behoeve van de nalatenschap gemaakte proceskosten in beginsel onder artikel 4:7 lid 1 aanhef en onder c en d BW vallen. Dit is naar het oordeel van het Hof anders indien er sprake is van onnodig procederen.*
 - 8 *Als de legataris wel een verplichting is opgelegd, kan de Wsnp-bewindvoerder de verplichting verminderen, voor zover de waarde van het aan de saniet gelegateerde ontoereikend is om aan de opgelegde verplichtingen te voldoen (art. 4:121 lid 1 BW).*
 - 9 *Maar liefst 30 van de in totaal 233 artikelen van boek 4 BW zijn gewijd aan de legitieme portie!*
 - 10 *Tenzij het erfdeel van het kind door de erflater in zijn testament kleiner is vastgesteld dan de helft van zijn normale erfdeel. Maar ook in dat geval is de legitieme portie tijdens het leven van de langstlevende (meestal) niet opeisbaar (art. 4:81 e.v. BW).*
 - 11 *Daaronder wordt ook verstaan de geregistreerde partner.*
 - 12 *Slechts met machtiging van de rechter-commissaris kan hij de nalatenschap verwerpen (art. 41 lid 2 Fw).*
 - 13 *De notaris maakt een zogenaamde verklaring van verwerping met contentenverklaring klaar.*
 - 14 *De Wsnp-bewindvoerder dient daartoe de bewindbepalingen van het testament goed door te lezen.*
 - 15 *Zie ook de vorige noot.*
 - 16 *Kortgezegd komt het op het volgende neer: kan de Wsnp-bewindvoerder genoemde gronden met succes betwisten, dan kan hij de legitieme portie van de saniet in geld in de boedel laten vloeien. Lukt het hem niet om genoemde gronden te betwisten, dan zal de bewindvoerder het bewind dus (moeten) dulden en geldt het gestelde in situatie 2 overeenkomstig.*
 - 17 *In de standaard intake-checklist wordt slechts zeer summier hierop ingegaan. Gelet op de grote belangen die kunnen spelen (erfenissen van ouders zijn soms groot van omvang), zou hier meer aandacht voor moeten zijn.*
 - 18 *Met die "afstand van het erfdeel" wordt vaak bedoeld dat zij hebben berust in het testament en een niet-opeisbaar of met vruchtgebruik belast erfdeel hebben verkregen.*
 - 19 *Zie over de informatieplicht ook HR 15 februari 2002, LJN AD9144, NJ 2002, 259, m.nt. B. Wessels.*
 - 20 *Zie B. Wessels, Insolventierecht, Schuldsanering natuurlijke personen, Tweede druk, p. 234.*
 - 21 *Of lastbevoordeelde of somgerechtigde, waarop hier niet nader wordt ingegaan.*
 - 22 *Dat wil zeggen nadat een van de andere erfgenamen zich bij de notaris heeft gemeld voor de afgifte van een verklaring van erfrecht.*

23 Zie ook: G.H. Lankhorst, 'Saniet ontvangt erfenis tijdens schuldsanering – cassatie in het belang der wet', JBN 2012 (6), nr. 33.

Overigens geldt de uitspraak niet alleen voor erfenissen, maar voor alle soorten baten die worden verkregen in gemelde periode.

24 Al dan niet niet-opeisbaar of met vruchtgebruik belast.

25 Of opeisbaar wordt of het vruchtgebruik daarop is geëindigd (bijvoorbeeld door het overlijden van de langstlevende ouder).

26 Recent is ingevoerd dat cliënten van banken in "standaardsituaties" (tot € 100.000) geen verklaring van erfrecht meer nodig hebben.

28 - Verplicht eigen risico zorgverzekering en Wsnp

André Moerman*

Rechtbank Leeuwarden 20 juli 2011,
LJN BX7920

1. Samenvatting

Wanneer iemand toegelaten is tot de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) vallen in beginsel alle vorderingen die ten tijde van de uitspraak bestaan, onder de regeling. Cruciaal is dus het ontstaansmoment van de vordering. De rechtbank Leeuwarden moest oordelen over de vraag of en in welke omvang het verplicht eigen risico van een ziektekostenverzekering onder de werking van de Wsnp valt.

2. Het geschil

Gedaagde heeft bij Menzis een basiszorgverzekering afgesloten. Het verplicht eigen risico voor het jaar 2010 bedroeg € 165,00. Menzis heeft op 13 juni en 11 september 2010 uitkeringsspecificaties - en kort daarna acceptgiro's - verstuurd voor respectievelijk € 111,60 en € 53,40 in verband met het verplicht eigen risico over het jaar 2010. Gedaagde heeft op 7 december 2010 de nota ad € 53,40 voldaan. De nota ad € 111,60 is niet voldaan.

Op 30 maart 2010 heeft de rechtbank Leeuwarden de toepassing van de schuldsaneringsregeling (hierna: Wsnp) uitgesproken ten aanzien van gedaagde. In geschil is de vraag of de vordering onder de werking van de Wsnp valt.

3. Standpunt Menzis

De vordering van Menzis uit het verplicht eigen risico ontstaat nadat Menzis de kosten van de verzekerde prestatie aan de zorgaanbieder heeft voldaan. Een zorgaanbieder heeft wettelijk de gelegenheid tot 31 december van het jaar volgend op het jaar van de behandeling om de kosten aan Menzis in rekening te brengen. Pas daarna kan het eigen risico worden berekend en doorbelast aan de verzekerde. Op dat moment ontstaat pas de vordering van Menzis op de verzekerde.

Menzis heeft op 6 april en 3 mei 2010 nota's voldaan aan de zorgaanbieder. Enige tijd nadien heeft Menzis de kosten voor het verplicht eigen risico aan gedaagde in rekening gebracht. Nu dit in rekening brengen dateert van na 30 maart 2010 (de ingangsdatum van de werking Wsnp) valt de vordering van Menzis volgens haar niet onder de schuldsaneringsregeling en hoeft deze door Menzis niet ter verificatie te worden aangeboden.

4. Standpunt gedaagde

Ingevolge artikel 299 lid 1 sub a Fw is het tijdstip van de uitspraak van de schuldsanering (30 maart 2010) het fixatiemoment. De schuldsaneringsregeling werkt ten aanzien van vorderingen op de schuldenaar die op dat moment “bestaan”. Schulden die ten tijde van de uitspraak van de schuldsaneringsregeling nog niet bekend waren, zijn hiervan niet uitgezonderd. De vraag wanneer de vordering van Menzis geacht kon worden te “bestaan” hangt niet of van de datum van verzending van de acceptgiro's door Menzis, maar wordt bepaald door de vraag op welk moment gedaagde de medische behandeling heeft ondergaan. Dat is het moment dat de materiële vordering ontstaat. Nu de medische behandeling waarvoor Menzis op 13 juni 2010 een uitkeringsspecificatie heeft gezonden, dateert van vóór 30 maart 2011, valt de vordering van Menzis onder de schuldsaneringsregeling. Een andere interpretatie zou in strijd zijn met het fixatiebeginsel van de Wsnp. Immers, als gedaagde geen zorgverzekeraar zou hebben, zou de zorgaanbieder de kosten rechtstreeks in rekening hebben gebracht. Alsdan zou de vordering van de zorgaanbieder wel onder de werking van de schuldsaneringsregeling vallen. Andere zorgverzekeraars volgen dit standpunt, Menzis is een uitzondering, aldus gedaagde.

5. Oordeel kantonrechter

De kern van het geschil tussen partijen is de vraag wanneer de vordering van Menzis tot incasso van het verplicht eigen risico geacht kan worden te zijn ontstaan. Artikel 299 lid 1a Fw bepaalt dat de schuldsaneringsregeling werkt ten aanzien van vorderingen op de schuldenaar die ten tijde van de uitspraak tot de toepassing van de schuldsaneringsregeling bestaan. De

vordering van Menzis is weliswaar gebaseerd op de door Menzis met gedaagde gesloten verzekeringsovereenkomst, maar voor wat betreft de verschuldigdheid van het verplicht eigen risico vindt de vordering haar grondslag in artikel 19 lid 1 Zorgverzekeringswet. Dat artikellid bepaalt dat iedere verzekerde van 18 jaar of ouder een verplicht eigen risico heeft van (in 2010) € 165,00 per kalenderjaar. De vordering van Menzis tot incasso van het verplicht eigen risico vloeit daarmee niet voort uit overeenkomst, maar vloeit rechtstreeks voort uit de wet. Naar analogie van vaste rechtspraak van de Hoge Raad (HR 11 oktober 1985, NJ 1986, 68 en HR 4 juni 2004, NJ 2004, 412) betekent dit dat de vordering tot incasso van het verplicht eigen risico over enig jaar ontstaat op het moment dat het betreffende kalenderjaar aanvangt.

Voor het opeisbaar worden van een zodanige vordering is weliswaar nog noodzakelijk dat een verzekerde in een bepaald kalenderjaar een behandeling ondergaat bij een zorgaanbieder (waarna de zorgaanbieder de kosten daarvan aan de verzekeraar declareert en de zorgverzekeraar het eigen risico, op basis van artikel 19 lid 4 Zorgverzekeringswet, aan de verzekerde in rekening brengt), maar dit doet niets af aan het feit dat de vordering (uit de wet) al eerder is ontstaan.

Vast staat dat gedaagde in het kalenderjaar 2010 geneeskundige behandelingen heeft ondergaan (zowel voor als na het moment van de uitspraak van de schuldsanering), zodat over het kalenderjaar 2010 het volledige verplicht eigen risico over 2010 verschuldigd is. Ingevolge artikel 22 Zorgverzekeringswet is het verplicht eigen risico pro rata gerelateerd aan het verstrijken van de tijd. Nu de toepassing van de schuldsaneringsregeling

per 30 maart 2010 is uitgesproken, betekent dit dat het verplicht eigen risico voor 89/365 deel onder de schuldsaneringsregeling valt en voor 276/365 deel niet. Menzis dient haar vordering dus voor 89/365 deel van € 165,00, oftewel voor € 40,23, ter verificatie aan te melden conform artikel 299 lid 2 Fw. Het resterende deel (276/365 deel van € 165,00) ad € 124,77 kan in de tijd worden toegerekend aan de periode gelegen na het fixatiemoment van 30 maart 2010 en valt daarmee niet onder de schuldsaneringsregeling. Nu vast staat dat gedaagde een bedrag van € 53,40 aan Menzis heeft voldaan, resteert nog te voldoen een bedrag van € 71,37. Dit gedeelte van de vordering van Menzis zal worden toegewezen.

** André Moerman is voorzitter van de signaleringcommissie van de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden en manager sociaal raadslieden en schuldhulpverlening bij Rijnstad Arnhem. Dit artikel is afkomstig van zijn website www.schuldinfo.nl.*

Advertentie

OPstap bv is een gerenommeerde personeelsdienst (sinds 1997) en is regelmatig betrokken geweest met oplossingen van arbeidsrechtelijke aard bij faillissementen en/of doorstarten van de onderneming.

OPstap bv en BouwPalet Personeelsdiensten:

- Aangesloten bij de ABU en in het bezit van certificaat NEN4401-normering Arbeid
- Beschikking over veel CAO kennis (diverse branches); ook bij faillissement/ schuldsanering en/of doorstart
- Ervaren uitzender & detacheerder
- Tevens aangesloten bij Cordares en Afbouw- en Onderhoud (A&O)
- Beschikt over een G-rekening (in het kader van de WKA)
- Gecertificeerd volgens veiligheidscertificaat VCU
- Landelijk werkzaam met 9 regio kantoren
- Beschikt over referentieadressen in uw branche
- Degelijk, betrouwbaar, snel & flexibel

Voor informatie kunt u contact opnemen met:

Henk van Oene mobiel 06 - 2274 3231
of telefoon 053 - 48 505 48
Kerkstraat 1 B 7532 AP Enschede

29 - Terugdraaien van de schone lei

Arnoud Noordam

1. Inleiding

Eenmaal toegelaten tot de schuldsaneringsregeling zal de schuldenaar een inspanning moeten leveren om een schone lei te verkrijgen. Spreekt de rechter na afloop van de saneringsperiode uit dat de schuldenaar niet (ernstig) tekort is geschoten in zijn verplichtingen en is vervolgens de slotuitdelingslijst verbindend geworden dan is de schone lei een feit.¹ Maar geen onherroepelijk feit. Want de schuldenaar die zijn schuldeisers heeft benadeeld kan de schone lei ontnomen worden.

Afgaand op berichten uit de rechtspraak en de gegevens van de Raad voor Rechtsbijstand en de gepubliceerde jurisprudentie komt het terugdraaien van de schone lei slechts bij zeer hoge uitzondering voor. Gerekend vanaf 2005 is het Bureau Wsnp van de RvR slechts bekend met zes gevallen waarin de schone lei is ontnomen: drie met een startjaar van de sanering in 2004, twee gestart in 2006 en één gestart in 2007.² Volgen CBS-gegevens zijn in de periode vanaf 2005 tot en met het tweede kwartaal 2012 ruim 125.500 schone leien verleend. Hoewel deze gegevens niet exact dezelfde verzameling saneringszaken betreft, is er wel een globale indicatie uit af te leiden dat het aantal schone leien dat wordt teruggedraaid zeer gering is: minder dan 1 op de 20.000.

In dit artikel bespreek ik eerst de procedure van het art. 358a-verzoek en met name wie een dergelijk verzoek kan indienen (paragraaf 2). Dan de vraag wat hier verstaan dient te worden onder het begrip 'benadeling van schuldeisers'

(par. 3). Paragraaf 4 bespreekt of ook benadeling die zich heeft voorgedaan vóór de sanering tot het terugdraaien van de schone lei kan leiden. In de slotopmerkingen stip ik nog de verjaring van het 358a-verzoek aan (par. 5).

2. Verzoek en verdere procedure

'Iedere belanghebbende' kan verzoeken dat de rechtbank bepaalt dat de schone lei wordt teruggedraaid (art. 358a lid 1 Fw). Wie is in dit verband als belanghebbende aan te merken? Uit de verwijzing naar art. 350 lid 3 onder e en de daar genoemde 'benadeling van schuldeisers' volgt dat in eerste instantie gedacht is aan (het belang van) de schuldeisers ten aanzien van wie de schuldsanering werkt (art. 299 Fw). De wet laat de vraag of ook de bewindvoerder c.q. de voormalig bewindvoerder als belanghebbende aangemerkt kan worden onbeantwoord en ook de rechtspraak lijkt deze vraag nog niet eensluidend beantwoord te hebben.

Rb. Arnhem 16 januari 2003, archiefnummer RvR 2003-370 verklaarde de voormalig bewindvoerder niet-ontvankelijk in zijn art. 358a-verzoek omdat deze 'geen rechtens te honoreren belang heeft' bij een verzoek de schone lei terug te draaien. In een andere zaak die leidde tot HR 2 juni 2006, LJN AV4484 deden zowel de bewindvoerder als de R-C een art. 358a-verzoek. Rechtbank Almelo had de R-C niet-ontvankelijk verklaard (m.i. terecht) maar wees het verzoek van de bewindvoerder toe. De schuldenaar klaagde in hoger beroep niet over de ontvankelijkheid van de bewindvoerder, zodat de HR zich over de klacht ter zake in de cassatieprocedure niet meer kon uitlaten. De A-G ging in zijn conclusie vóór HR 2 juni 2006 wél op deze vraag in. De A-G begon met de constatering dat de parlementaire geschiedenis geen

uitsluitse verschafte of de bewindvoerder wel of niet bevoegd is een 358a-verzoek te doen. De A-G concludeerde zelf dat de ex-bewindvoerder wél bevoegd is een 358a-verzoek te doen en onderbouwde dat als volgt: 'Ingevolge art. 316 Fw is de bewindvoerder belast met het toezicht op de naleving door de schuldenaar van diens verplichtingen die uit de schuldsaneringsregeling voortvloeien, met het beheer en de vereffening van de boedel en met de uitvoering van het saneringsplan. Bij dit takenpakket past het naar mijn mening dat, wanneer achteraf blijkt dat de schuldenaar in het tijdvak waarin de schuldsaneringsregeling op hem van toepassing was heeft getracht zijn schuldeisers te benadelen, niet alleen de individuele schuldeisers bevoegd zijn tot het indienen van een verzoek als bedoeld in art. 358a lid 1 Fw, maar ook de bewindvoerder. Het rechtsgevolg van de toewijzing van een verzoek tot ontneming van de 'schone lei' blijft niet beperkt tot de ene schuldeiser die het verzoek heeft ingediend, maar geldt voor alle nog niet betaalde schulden.' Zegt de A-G hier nu dat de Wsnp-bewindvoerder, na afwikkeling van de Wsnp-boedel, zijn taak nog niet helemaal heeft volbracht? Verwijzend naar deze conclusie van de A-G is het standpunt van Wessels: de bewindvoerder kan belanghebbende zijn aangezien hij, door de benadeling, zijn taak niet naar behoren heeft kunnen uitoefenen.³

Stel dat de schuldenaar actief heeft verzwegen. Strict geredeneerd doet deze verzwijging niet zo zeer af aan de taak-uitoefening door de bewindvoerder, hooguit aan de baten van de boedel zonder dat de bewindvoerder (per se) tekort is geschoten. Als er nog baten *aanwezig* zijn, kan de bewindvoerder de vereffening heropenen en opnieuw of alsnog aan de schuldeisers uitdelen; daarvoor is geen 358a-verzoek nodig.⁴ Als

eerder achtergehouden baten niet meer aanwezig zijn, heeft de bewindvoerder m.i. geen taak: het terugdraaien van de schone lei heeft slechts consequenties voor de afdwingbaarheid van vorderingen op de schuldenaar en regardeert de Wsnp-boedel niet.

Ik zou in ieder geval niet willen aannemen dat de ex-bewindvoerder een sluimerend onderzoek moet blijven doen naar mogelijk verduisterde activa. De ex-bewindvoerder kan voor werkzaamheden na de afwikkeling van de boedel geen beloning tegemoet zien, anders dan een veroordeling van de schuldenaar in de proceskosten na een geslaagde 358a-zaak. HR 11 april 2008, LJN BC2721 besliste dat de uitspraak van de rechter op een art. 358a-verzoek inderdaad een proceskostenveroordeling kan inhouden. Maar dat zou natuurlijk ook tegen de actieve ex-bewindvoerder kunnen werken indien zijn 358a-verzoek wordt afgewezen en de ex-bewindvoerder in de kosten wordt veroordeeld.

Zou de voormalig bewindvoerder dan wellicht gehouden zijn een art. 358a-zaak te beginnen als een schuldeiser daar (impliciet) om verzoekt? Uit praktisch oogpunt lijkt hier misschien iets voor te zeggen nu de bewindvoerder het dossier en de saniet goed kent en snel toegang kan krijgen tot relevante informatie en ook makkelijk de R-C en de rechtbank kan benaderen. Toch lijkt mij een art. 358a-verzoek van de zijde van de bewindvoerder niet in de rede liggen. De (voormalige) bewindvoerder is immers geen advocaat van de schuldeiser(s). Wanneer een schuldeiser de voormalig bewindvoerder attendeert op bijv. achtergehouden actief dan zou de bewindvoerder de schuldeiser hooguit kunnen attenderen op de mogelijkheid dat de schuldeiser zelf een art. 358a-verzoek indient en zich eventueel daarover laat adviseren en

door een rechtshulpverlener laat bijstaan. Zou de voormalig bewindvoerder ontvankelijk kunnen zijn als hij toch zelf een 358a-verzoek indient? Ik ben geneigd te menen van niet. Ten eerste is het niet evident dat de bewindvoerder (exclusief) de belangen van de schuldeisers heeft te behartigen; hij of zij dient toch ook de belangen van de schuldenaar te behartigen. Ten tweede zou ik menen dat de *voormalig* bewindvoerder geen enkele taak of bevoegdheid meer heeft om enig belang van schuldenaar of schuldeisers te behartigen (tenzij sprake is van een nagekomen bate, dan is er een boedelbelang; zie hierboven). Ten derde is de voormalig bewindvoerder direct betrokken geweest bij de afwikkeling van de sanering wat hem/haar minder geschikt maakt om het eventuele belang van schuldeisers, bij hernieuwde afdwingbaarheid van vorderingen, te doen herleven. De bewindvoerder zal mogelijk tegengeworpen worden dat het eerst later boven tafel komen van feiten (mede) voortvloeit uit nalatigheid van de bewindvoerder; wellicht ook komt de schuldenaar met andere verwijten tegenover de bewindvoerder. Een *eigen* belang zal de bewindvoerder niet snel hebben want het eventueel nog verschuldigde bewindvoerderssalaris is een boedelschuld en valt niet onder de schone lei (overigens zal bij een boedelachterstand vaak geen schone lei verleend worden, maar helemaal ondenkbaar is dat ook weer niet).

Meest zuiver lijkt dat schuldeisers een art. 358a-verzoek doen. De rechter zou dan allicht de bewindvoerder kunnen oproepen om hem te horen over het verzoek. Als schuldeisers geen animo hebben en het verleden willen laten rusten, is er na het defungeren van R-C en bewindvoerder voor hen toch geen taak meer om (vermeende) belangen van schuldeisers te behartigen?

In de hierboven besproken uitspraak HR 2 juni 2006, LJN AV4484 speelde overigens nog een andere bijzonderheid. Het verzoek van de bewindvoerder (en de R-C) was gedaan ná het eindvonnis maar nog vóór het verbindend worden van de slotuitdelingslijst. Zij vroegen dus om het terugdraaien van de schone lei terwijl die schone lei nog niet in werking was getreden. Rechtbank Almelo zag dit kennelijk niet als een beletsel en draaide de nog te verkrijgen schone lei reeds bij voorbaat terug. De schuldenaar beklaagde zich ook over die bijzondere gang van zaken niet, zodat de HR zich ook over dit procesrechtelijk punt niet heeft uitgelaten.

In Rb. Zutphen 25 november 2003, LJN AO0430 ontnam de rechtbank *ambtshalve* de schone lei op grond van de weigering van de schuldenaar om een belastingteruggaaf van € 4.755 aan de boedel te retourneren. Deze belastingteruggave over 2002 was vóór het verbindend worden van de slotuitdelingslijst op de boedelrekening ontvangen en door de bewindvoerder doorgestort naar de schuldenaar ná het verbindend worden van de slotuitdelingslijst. De R-C achterhaalde deze gang van zaken toen de bewindvoerder rekening en verantwoording aflegde. Op instigatie van de R-C verzocht de bewindvoerder aan de schuldenaar om het bedrag weer terug te storten op de boedelrekening. De schuldenaar beriep zich erop dat haar saneringsverplichtingen waren komen te vervallen en weigerde terugbetaling. Ten aanzien van de ambtshalve toepassing van art. 358a Fw overwoog de rechtbank: 'Nu de rechtbank ambtshalve kennis heeft gekregen van de hiervoor genoemde feiten en omstandigheden brengt een redelijke wetstoepassing, waarbij niet alleen de belangen van de schuldenaar maar ook de belangen van de schuldeisers in aanmerking worden genomen

met zich dat de rechtbank geacht moet worden ook ambtshalve tot toepassing van deze wetsbepaling over te gaan.' Wellicht dat de rechtbank de zaak naar zich toe heeft getrokken omdat ook de bewindvoerder bewindvoerder kennelijk verwijtbaar heeft gehandeld. Ik vraag me overigens af of de vereffening niet heropend had kunnen worden wegens nagekomen bate te weten de vordering op de bewindvoerder wegens beroepsaansprakelijkheid en/of de teruggaaf zelf.

Nog een enkel woord over de procedurele gang van zaken. Na ontvangst van een verzoek tot het terugdraaien van de schone lei roept de rechtbank de schuldenaar op om over het art. 358a-verzoek te worden gehoord (art. 358a lid 2). Tegen de beslissing van de rechtbank staat hoger beroep open en vervolgens cassatieberoep bij de HR (lid 3 en 4). Zodra de beslissing op het verzoek in kracht van gewijsde is gegaan, doet de griffier daarvan aankondiging in de Staatscourant (lid 5).

3. Benadeling schuldeisers

Art. 350 lid 3 onder e bepaalt dat de schuldsanering *tussentijds* beëindigd kan worden 'indien de schuldenaar tracht zijn schuldeisers te benadelen.' Deze reden voor tussentijdse beëindiging kan *na afloop* van de sanering reden zijn voor het terugdraaien van de schone lei (art. 358a Fw). Namelijk wanneer eerst na afloop 'blijkt dat zich voordien feiten of omstandigheden hebben voorgedaan' die bedoelde reden voor tussentijdse beëindiging (benadeling schuldeisers) zouden hebben opgeleverd.

Uit de toelichting van de minister in 1993 valt op te maken dat de benadeling van schuldeisers bedoeld in art. 358a Fw ziet op

verzwijging van 'inkomsten of andere goederen' of onttrekking dan wel het feitelijk buiten de boedel houden van goederen (*Kamerstukken II* 1993/94, 22 969, nr. 7, p. 4). Deze toelichting geeft een vrij beperkte inhoud aan het begrip 'benadeling'. De tekst van de Faillissementswet lijkt niet uit te sluiten dat de rechter de schone lei herroept wegens een andere vorm van benadeling van schuldeisers. Bijvoorbeeld in het geval de schuldenaar geen inspanningen heeft verricht inkomsten te werven onder het voorwendsel van arbeidsongeschiktheid terwijl later komt vast te staan dat er geen sprake was van arbeidsongeschiktheid. Hoewel de schuldenaar mogelijk zal invoeren dat zijn inspanningsverplichting valt onder de verplichtingen bedoeld in art. 350 lid 3 onder c Fw, en niet onder art. 350 lid 3 onder e Fw waar art. 358a Fw naar verwijst, vormt het bewust niet-genereren van inkomsten ter aflossing van saneringsschulden toch ook een benadeling van schuldeisers. Duidelijk is wel dat niet iedere tekortkoming van de schuldenaar, die eerst na afloop van de sanering aan het licht komt, een terugdraaien van de schone kan rechtvaardigen. Alleen een tekortkoming van de schuldenaar die mogelijk nadeel voor de schuldeisers oplevert, brengt de eerder verleende schone lei in gevaar.

Ik bespreek nu eerst twee gevallen van benadeling die zich tijdens de boedelperiode voordeden; de volgende paragraaf besteedt aandacht aan benadeling die vóór aanvang van de sanering plaatsvindt. HR 11 april 2008, LJN BC2721 betrof ondernemers die via surseance en faillissement uiteindelijk in de schuldsanering belandden. De Wsnp-bewindvoerder verkocht de slagerij, het bedrijfspand en de bedrijfswoning. Koper zette de onderneming voort maar het echtpaar bleef in de slagerij werken en bleef ook in de bedrijfswoning. Na drie jaar kregen de

schuldenaren de schone lei. Later bleek dat het echtpaar zelf een recept voor gehaktballen (!) aan de Koper had verkocht. In de procedure ontstond gesteggel over de inhoud van de tegenprestatie van Koper. Hoe dan ook, de rechtbank concludeerde dat de schuldeisers benadeeld waren door de verkoop buiten de Wsnp-bewindvoerder om. Bij hof en HR probeerden de schuldenaren hun schone lei nog te redden, maar tevergeefs.

Hof Leeuwarden 16 februari 2012, LJN BW4174 betrof een 358a-verzoek van een schuldeiser om een schuldenaar, moeder met twee kinderen, de schone lei te ontnemen. De meerderjarige kinderen hadden in de saneringsperiode € 14.000 verdiend. Moeder had de bewindvoerder niet over die inkomsten geïnformeerd. Was in de berekeningen wél kostgeld meegenomen dan was het vtlb lager vastgesteld en had de aflossing aan schuldeisers € 14.000 méér kunnen zijn. Rechtbank en hof oordeelden dat de schuldenaar schuldeisers had benadeeld door te verzwijgen dat haar kinderen inkomsten genereerden en door de kinderen geen kostgeld te laten betalen. Het hof overwoog dat 'de bewindvoerder in het aanvangsverslag van 25 april 2006 heeft vermeld dat alle kinderen van [appellante] naar school gaan en dat zodra één van de kinderen gaat werken, hij/zij kostgeld gaat betalen. Naar het oordeel van het hof volgt hieruit dat [appellante] wist, althans had zij behoren te weten, dat zij het diende te melden als haar kinderen inkomen gingen verwerven en/of zij kostgeld van haar kinderen moest gaan vragen.' Ik vraag me wel af of het niet op de weg van de bewindvoerder lag ter voorbereiding op het eindverslag nog eens bij de saniet en haar inwonende kinderen na te vragen hoe het stond met inkomsten en kostgeld. Wellicht vond het hof dat een eventuele tekortkoming van de

bewindvoerder toch niets af zou doen aan de verwijtbaarheid van het zwijgen van saniet. Bij zijn beslissing de schone lei terug te draaien, zocht het hof aansluiting bij het criterium de schone lei te verlenen (zie art. 354 lid 1 Fw): 'Gezien de hoogte van het bedrag waarvoor [appellante] haar schuldeisers heeft benadeeld' is geen sprake van een tekortkoming die 'gezien haar bijzondere aard of geringe betekenis buiten beschouwing kan blijven', aldus het hof.

4. Einde sanering, feiten en omstandigheden 'voordien'

Uit de jurisprudentie valt op te maken dat de rechter de schone lei ook wel herroept op grond van handelingen gepleegd vóór de aanvang van de schuldsanering. HR 26 juni 2009, LJN BI3456 betrof een schuldenaar met een schuldenlast van € 27.000. De schuldenaar zag de toepassing van de schuldsaneringsregeling in 2003-2005 bekroond met een schone lei. In 2008 deed de bewindvoerder een 358a-verzoek wegens een door de schuldenaar verzwegen schadevergoeding van € 90.000 verkregen vóór de sanering (in 2002). Ten tijde van de toepassing van de schuldsaneringsregeling was van de schadevergoeding niets meer over. De schuldenaar erkende hiervan goed te hebben geleefd en voerde ter verdediging aan gokverslaafd te zijn geweest. Onder verwijzing naar de wetsgeschiedenis overwoog de rechtbank dat een poging schuldeisers te benadelen vóór toelating tot de Wsnp ook reden kan zijn de schone lei af te nemen.⁵ De rechtbank oordeelde dat de schuldenaar de schuldeisers heeft benadeeld door welbewust zijn schulden niet te voldoen met de ontvangen schadevergoeding en deze vergoeding opzettelijk aan verhaal van zijn schuldeisers te onttrekken. Het hof voegde daar nog aan toe dat, indien een en ander tijdens de sanering bekend zou zijn

geworden, dit reden zou zijn geweest voor een tussentijdse beëindiging op grond van art. 350 lid 3 onder e. De A-G verwees in zijn conclusie naar HR 5 september 2008, *NJ* 2008, 479 waar de HR overwoog dat art. 350 lid 3 onder c en e Fw ruimte bieden voor tussentijdse beëindiging op grond van reeds vóór de toelating bestaande kwade trouw van de schuldenaar. Dit HR-arrest uit 2008 had betrekking op het oude recht (Wsnp vóór de wetswijzigingen per 1 januari 2008). Naar de mening van de A-G vermindert de specifieke bepaling van art. 350 lid 3 onder f, ingevoerd op 1 januari 2008, niet de reikwijdte van art. 350 lid 3 onder e en art. 358a. Dus het terugdraaien van de schone lei op basis van feiten daterend van vóór de toepassing van de schuldsaneringsregeling blijft mogelijk, aldus de A-G.

5. Slotopmerkingen

Hierboven is zeker niet alle jurisprudentie inzake art. 358a besproken, via www.rechtspraak.nl zijn meer interessante uitspraken te vinden – ik noem nog HR 10 juli 2009 (81 RO), LJN BI3448 waar het niet ging om verzwijging van actief maar het verzwijgen van een schuld. Het geringe aantal publicaties bevestigt wel dat het aantal art. 358a-zaken zeer beperkt is. Opmerkelijk is bovendien dat alle gepubliceerde 358a-zaken al kort ná –of, zoals we hierboven hebben gezien zelfs nog vóór– het verlenen van de schone lei gaan spelen. Een mogelijke verklaring zou kunnen zijn dat schuldeisers niet tijdig bekend zijn met het eindvonnis, waarbij een schone lei wordt verleend, om binnen de korte appeltermijn hoger beroep tegen de schone lei in te stellen. Toch blijft de dreiging van 358a nog lang in de lucht hangen. Art. 358a Fw stelt geen verjaringstermijn voor de vordering tot herroeping van de schone lei. In haar beantwoording van Kamervragen verwees

de minister naar de algemene verjaringstermijn gesteld in art. 3:306 BW: twintig jaar.⁶ Mocht een schuldeiser na vele jaren alsnog een art. 358a Fw verzoek doen dan zal de schuldenaar, afhankelijk van de omstandigheden, zich mogelijk nog op rechtsverwerking c.q. een te lang stilzitten van de schuldeiser kunnen beroepen.

- 1 *Voor de wettelijke termen zie art. 356 lid 2 en 358 lid 1 Fw. Bij een verkorte duur kan de lei ook schoon worden zonder slotuitdelingslijst, zie art. 354a/356 lid 2 Fw.*
- 2 *Met dank aan Han von der Hoff, Bureau Wsnp RvR.*
- 3 *Wessels Insolventierecht IX, par. 9423.*
- 4 *Zie nader het artikel van Melissen over nagekomen baten in WP 2012/03.*
- 5 *Kamerstukken I 1997/98, 22 969, nr. 297, p. 8.*
- 6 *Handelingen Tweede Kamer 7 september 1995, 100–6110.*

30 - Nieuws in het kort

Wettelijke normering buitengerechtelijke incassokosten

Op 1 juli 2012 is – we noemden dit al eerder – een wetswijziging in werking getreden, waarmee wordt beoogd de buitengerechtelijke incassokosten in zaken tegen consumenten te normeren en maximeren. De strekking van de wijziging is dat de schuldeiser niet meer kosten in rekening brengt dan de in een AMvB genoemde maximumtarieven. De hoogte van deze tarieven hangt af van de hoogte van de vordering met een minimumtarief van € 40,-. Zie nader Stb. 2012, 140 en 141 en een artikel op onze website van Berend Engberts in *Trema* (www.wsnp-periodiek.nl/artikelen).

Nieuw vergoedingensysteem per 1 juli 2013?

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid werkt aan een nieuwe Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) die de vergoedingen regelt voor Wsnp-bewindvoerders. De verwachting is dat in november 2012 de concept-tekst van de nieuwe AMvB bekend wordt gemaakt. De BBW organiseert in december 2012 een extra ledenvergadering over de nieuwe AMvB.

Klachtenregeling en gedragscode

Het bestuur van de BBW werkt samen met de Raad voor Rechtsbijstand te 's-Hertogenbosch aan de invoering van een klachtenregeling en gedragscode. De klachtenregeling is ook van toepassing op gedragingen van Wsnp-bewindvoerders anders dan in de hoedanigheid als bewindvoerder, bijvoorbeeld als een bewindvoerder nevenactiviteiten uitvoert. De redactie is voornemens hieraan in 2013 (in dit blad) aandacht te besteden.

BTW verhoging

Het bestuur van de BBW heeft signalen ontvangen dat het ministerie de subsidiebedragen niet aanpast aan de BTW-verhoging. De subsidiebedragen zijn inclusief BTW. Door de hoogte van de subsidie niet aan te passen leveren bewindvoerders 2% in.

Naamswijziging BBW

De BBW voert een naamswijziging door. In plaats van 'brancheorganisatie' presenteert de BBW zich conform haar statuten voortaan als een 'beroepsvereniging'.

Paspoortsignalering (in faillissementen)

Het Agentschap Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR) van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties beheert diverse stelsels met identiteitsgegevens van Nederlandse burgers waaronder het Register Paspoortsignaleringen. Het BPR werkt aan modernisering van laatstgenoemd register. Het uitgangspunt van deze modernisering is administratieve lastenverlichting voor alle partijen in de keten. Het Register Paspoortsignaleringen is in dat kader anders ingericht en er zijn nieuwe formulieren ontwikkeld, zodat het niet meer nodig is om de achterliggende stukken (het dossier) te versturen. De nieuwe formulieren voor de verzoeken tot opname in het Register Paspoortsignalering zijn in invulbaar

pdf-formaat via <http://www.bprbzk.nl> (reisdocumenten, formulieren, paspoortsignalering) beschikbaar. Sinds 1 juli 2012 worden alleen verzoeken met deze nieuwe formulieren in behandeling genomen.

Tarieven Boek 1 bewind, mentorschap en curatele

De tarieven van beschermingsbewindvoerders, (Boek 1) curatoren en mentoren zijn op 26 september 2012 door het LOVCK aangepast. De wijzigingen gaan in per 1 januari 2013, zie www.rechtspraak.nl (procedures-landelijke regelingen-sector kantonrecht).

Pilot toevoegingen voor verzoeken ex art. 287 lid 4, 287a en 287b Fw

De pilot waarbij Wsnp-bewindvoerders op toevoegingsbasis verzoeken ex art. 287 lid 4, 287a of 287b (voorlopige voorzieningen en dwangregeling) konden doen is positief geëvalueerd. Het Ministerie van Veiligheid en Justitie heeft besloten deze regeling definitief te maken. Alle Wsnp-bewindvoerders die staan ingeschreven bij Bureau Wsnp en voldoen aan de voorwaarden die worden gesteld aan deze specialisatie (deze worden zo spoedig mogelijk bekend gemaakt) kunnen hier vanaf 1 januari 2013 gebruik van maken. In verband hiermee loopt de huidige pilot onder de bestaande voorwaarden door tot 1 januari 2013. Een aantal cijfers betreffende genoemde pilot: In de periode 1 januari 2011 tot en met 31 december 2011 zijn in totaal 287 toevoegingen verstrekt aan 19 bewindvoerders Wsnp. Het betrof 160 procedures rond het indienen van een verzoek dwangakkoord volgens artikel 287 a, 65 verzoeken moratorium (art 287b) en 62 verzoeken om een voorlopige voorziening uit art 287 lid 4. Vier keer werden procedures gecombineerd aangevraagd. In 140 zaken waarvan de toevoeging in 2011 is afgegeven, oordeelde de rechtbank positief op het verzoek. In 87 zaken werd het verzoek ingetrokken omdat de schuldeisers alsnog instemden met het aangeboden akkoord. In totaal werd dus ruim 82% van de procedures succesvol doorlopen. Het slagingspercentage van alle aanvragen dwangakkoord bedroeg in 2009 en 2010 maximaal 72%. Dit resultaat is een optelling van toegekende en ingetrokken verzoeken.

Recht op bijstand voor jongeren onder de 27 jaar?

Art. 13 lid 2 sub c van de Wet Werk en Bijstand (WWB) bepaalt vanaf 1 juli 2012 dat jongeren onder de 27 jaar geen recht op bijstand hebben als zij door het Rijk bekostigd onderwijs kunnen volgen en in verband daarmee recht hebben op studiefinanciering op grond van de Wet op de studiefinanciering 2000. Dit geldt ook als zij geen aanspraak op studiefinanciering hebben en dat onderwijs niet volgen. In de praktijk kan dit betekenen dat jongeren onder de 27 jaren oud verplicht worden om onderwijs te volgen. Indien dit geweigerd wordt, vervalt het recht op bijstand. Het is (nog) niet duidelijk hoe zich dit verhoudt tot de sollicitatieplicht in de Wsnp.

31 - Actuele rechtspraak kort

Publicaties in de periode van 10 juli 2012 tot en met 12 oktober 2012

1. Hof Den Bosch 10 juli 2012, LJN BX3607 (art. 354 Fw)

Hoger beroep tegen weigering schone lei. Rb. Den Bosch oordeelde dat de saniet een vergoeding had moeten vragen voor haar optreden als DJ. Verwijzend naar een flyer en foto's op internet oordeelde de rechtbank dat saniet haar informatieplicht heeft geschonden. Op die gronden verleende de rechtbank, na drie jaar sanering (2009-2012), geen schone lei. Saniet voert in appel aan dat de veronderstelde nevenactiviteit eerder onderwerp van discussie is geweest maar terecht niet heeft geleid tot een tussentijdse beëindiging, dat zij voldoende heeft gesolliciteerd, dat zij schuldeisers niet heeft benadeeld en voorts dat de vrijetijdsbesteding haar 'persoonlijke levenssfeer' betreft. Het hof onderzoekt of het al dan niet gaat om een 'vrijetijdsbesteding met een hobbymatig karakter'. Daartoe raadpleegt het hof, gelijk de rechtbank, een aantal websites die in de processtukken zijn vermeld. Het hof verwijst naar een twitteraccount van een professioneel artiestenbureau en de aankondiging van saniet als 'stijlvolle female DJ'. Het hof is met de rechtbank van oordeel dat voldoende aannemelijk is dat saniet inkomsten heeft verzwegen en aldus haar schuldeisers ernstig heeft benadeeld. Het hof constateert dat de schuldenaar nog steeds bij een artiestenbureau staat ingeschreven en geboekt kan worden, en oordeelt dat de 'optredens professioneel van aard zijn.' Ten aanzien van optredens samen met een andere DJ overweegt het hof nog dat saniet, zo zij geen vergoeding heeft gekregen, 'in alle redelijkheid voor haar optreden(s) een vergoeding had kunnen ontvangen.' Het hof concludeert dat saniet haar informatieplicht heeft geschonden en indien zij geen vergoeding voor haar professionele DJ-activiteiten heeft ontvangen zij daarmee haar schuldeisers heeft benadeeld. Het hof bekrachtigt de tussentijdse beëindiging.

2. Rb. Utrecht 16 juli 2012, LJN BX2302 (art. 288 lid 1b Fw)

Verzoeker, ex-ondernemer, heeft een schuldenlast van ruim € 141.000 inbegrepen belastingschulden van bijna € 85.000. De belastingschulden betreffen IB, OB en bijdrage Zvw over de jaren 2005-2009. De rechtbank oordeelde dat de belastingschulden niet te goeder trouw onbetaald zijn gelaten en wijst het Wsnp-verzoek af. De rechtbank overwoog: 'Schulden die zijn ontstaan als gevolg van het niet nakomen van aangifteverplichtingen of afdrachtverplichtingen van (omzet) belasting zijn in beginsel niet als te goeder trouw aan te merken. Nu de schuldenlast van verzoeker voor meer dan 60% bestaat uit dergelijke schulden weegt deze overweging zwaarder. Hierbij komt dat verzoeker ter zitting heeft verklaard niet op zijn belastingschulden te hebben afgelost. Over de jaren 2007 tot en met 2009 heeft verzoeker als privé-opnamen respectievelijk € 37.713, € 47.885 en € 57.131 opgenomen uit zijn eenmanszaak. [...] De hoogte hiervan geeft geen aanleiding te veronderstellen dat verzoeker niet had kunnen aflossen op zijn belastingschulden.'

3. Rb. Almelo 18 juli 2012, LJN BX3023 (voorlopige voorziening, ná 287a-zaak)

Eisers zijn twee gehuwde ex-ondernemers. Hun schuld aan drie concurrente schuldeisers bedraagt in totaal bijna € 660.000, de preferente schuld ruim € 4.100. Het aandeel van de gedaagde ING Bank belooft ruim € 210.000. In een poging een buitengerechtelijk schuldregeling tot stand te

brengen, boden eisers aan hun concurrente crediteuren betaling aan ter hoogte van 2,55% en aan een preferente schuldeiser 5,1%. Dit akkoord zou gefinancierd worden met behulp van een door familie te verstrekken lening van € 17.000. In een voorafgaande art. 287a-zaak verzochten de echtelieden in mei 2012 aan de rechter om de ING Bank te bevelen in te stemmen met het aangeboden akkoord. Nadat dit verzoek was afgewezen, probeerden zij via deze voorlopige voorzieningen-zaak nogmaals de bank te dwingen akkoord te gaan. In juli 2011 schonken de echtelieden € 16.000 aan hun kinderen. Kort daarna verzochten zij schuldhulp aan ROZ. Na het mislukken van het dwangakkoord (287a-zaak, mei 2012) betaalden de schuldenaren € 51.326 terug aan de fiscus (eerder juist als teruggave van de fiscus ontvangen). Bij wijze van verweer wierp de ING op dat de betaling aan de fiscus paulianeus is; de fiscus wist immers dat er een Wsnp-verzoek (art. 284 Fw) voorlag. De voorzieningenrechter is het met de bank eens dat niet alle crediteuren hetzelfde worden behandeld. De rechter wijst op de keuze van eisers om hun privéschuldeisers te voldoen en aan de zakelijke schuldeisers alleen een akkoord aan te bieden op basis van hun spaarcapaciteit. Ook de afspraak met de belastingdienst over terugbetaling van € 51.326, wijst op een ongelijke behandeling. De belastingdienst is immers bij het aangeboden akkoord niet tot de schuldeisers gerekend; er bestaat de zeer gereede kans dat de belastingdienst ten onrechte (aanmerkelijk) meer heeft ontvangen dan de overige crediteuren zullen ontvangen bij totstandkoming van het akkoord. De rechter wijst voorts op het zeer geringe percentage (2,55%) dat de overige schuldeisers betaald krijgen bij aanvaarding van het akkoord, en betalingen aan familie van € 2.000 zonder rechtsgrond. De rechter oordeelt dat de weigering van ING in te stemmen met de aangeboden regeling niet onaanvaardbaar is en dat de bank haar bevoegdheid om het akkoord te weigeren niet misbruikt. De voorzieningenrechter wijst de gevraagde voorziening af en veroordeelt eisers in de kosten van de procedure.

4. Rb. Den Bosch 18 juli 2012, LJN BX3735 (art. 15b, 288 lid 1b en 349a Fw)

Na faillietverklaring op eigen aangifte doet de schuldenaar een verzoek tot omzetting van het faillissement in toepassing van de schuldsaneringsregeling. De schuldenaar heeft een schuldenlast van € 991.000. Bij de rechtbank is 'twijfel blijven bestaan of de schuldenaar ten aanzien van het ontstaan of onbetaald laten van zijn schulden te goeder trouw is geweest. Dit bezien in samenhang met de zeer hoge schuldenlast (...) is voor de rechtbank reden om toepassing te geven aan het bepaalde in artikel 349a lid 1 Fw.' De rechtbank spreekt de toepassing van de saneringsregeling uit maar stelt de termijn van de toepassing van de schuldsaneringsregeling vast op vijf jaar.

(Zie de bijdrage van Christine Degenaar en René Mons over verlenging van de wettelijke termijn, elders in dit nummer.)

5. Rb. Den Bosch 1 augustus 2012, LJN BX3663 (art. 285 en 288 lid 1b Fw)

In de 285a-verklaring volstaat de kredietbank met de mededeling dat het minnelijk traject niet is gestart omdat de schulden niet te goeder trouw zijn ontstaan. De rechtbank overweegt dat zonder een verklaring dat de schuldenaar tevergeefs pogingen heeft ondernomen om met zijn schuldeisers tot een minnelijk vergelijk te komen de schuldsaneringsregeling niet van toepassing kan worden verklaard. De rechtbank verklaart het Wsnp-verzoek niet-ontvankelijk. Voorts merkt de rechtbank (richting kredietbank) op: 'Het feit dat verzoeker volgens zijn schuldhulpverlener niet te goeder trouw zou zijn geweest ten aanzien van zijn schulden is naar het oordeel van de rechtbank geen

reden om de schuldeisers geen minnelijk aanbod te doen. Wanneer er werkelijk sprake zou zijn van een gebrek aan goeder trouw, waaruit kan volgen dat de toepassing van de wettelijke schuldsaneringsregeling onmogelijk wordt, zou het naar het oordeel van de rechtbank juist voor de hand liggen de mogelijkheid van een minnelijke regeling extra zorgvuldig te onderzoeken. De rechtbank merkt overigens op dat het aan de rechtbank is om te beoordelen of de goeder trouw van een verzoeker voldoende aannemelijk is.'

6. Rb. 's-Gravenhage 21 augustus 2012, LJN BX6827 (art. 288 lid 1 sub b Fw)

Verzoekers, getrouwd in gemeenschap van goederen, doen Wsnp-verzoek. De vrouw beheerst de Nederlandse taal, de man niet. De man heeft in 2009 korte tijd een vof gehad. Kort na vertrek van de andere venoot en wegens slechte economische resultaten heeft de man de bedrijfsactiviteiten gestaakt. Volgens de man bedragen de zakelijke schulden niet meer dan € 200. De man heeft zich opgegeven voor een inburgeringstraject en zegt betaald te kunnen krijgen via een uitzendbureau. De vrouw heeft betaald werk verricht en solliciteert actief. De rechtbank acht zich niet in staat om een oordeel te vormen over de totale schuldpositie van verzoekers en over het al dan niet aannemelijk zijn van de goede trouw van verzoekers omdat er geen administratie voorhanden is. Verzoekers kunnen niet aantonen dat de beëindiging van de bedrijfsactiviteiten zodanig is geweest dat er geen sprake is van achterstallige salarissen, premies en belastingschulden. Dat is de man aan te rekenen als ondernemer maar ook de vrouw omdat zij haar echtgenoot, in de wetenschap dat hij niet of nauwelijks de Nederlandse taal beheerst, actief had moeten bijstaan om te voorkomen dat er nu in het geheel geen administratie getoond kan worden. De rechtbank merkt wel op dat indien verzoekers alsnog kunnen aantonen dat er geen schulden bestaan een nieuw Wsnp-verzoek meer kans van slagen heeft. Dan moet eerst een nieuw aanbod in het minnelijk traject worden gedaan (waarbij dan bovendien de inkomsten uit het kind gebonden budget worden meegenomen in de vtlb-berekening).

7. HR 21 september 2012, LJN BW9247, NJ 2012,531 (art. 295; kinderalimentatie)

Partijen zijn gehuwd in 2003 en gescheiden in 2010. Uit het huwelijk zijn twee kinderen geboren, in 2005 en 2007. Ten aanzien van de man is in december 2009 de schuldsaneringsregeling van toepassing verklaard. De rechtbank heeft het verzoek van de vrouw om de man te veroordelen tot het betalen van kinderalimentatie afgewezen. Het hof heeft die beschikking vernietigd en bepaald dat de man met ingang van 21 oktober 2010 als bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding van de kinderen aan de vrouw een bedrag zal voldoen van € 136 per kind per maand. Het hof verwees o.a. naar (a) de wijziging in maart 2009 van art. 1:400 lid 1 BW (voorrang kinderalimentatie boven andere onderhoudsbijdragen), (b) aansluitende aanscherping Tremanormen en (c) het Recofavtlb-rapport. Volgens het hof dient de kinderalimentatie te prevaleren boven de boedelafdracht in de Wsnp. Uit de brief van 29 augustus 2011 van de bewindvoerder van de man maakt het hof op dat de r-c bereid zal zijn om, indien een alimentatieveroordeling volgt, daarmee rekening te houden tot een bedrag van € 136 per kind per maand en dat met terugwerkende kracht een herberekening zal kunnen plaatsvinden van het vrij te laten bedrag. De HR stelt voorop dat hij in zijn beschikking van 14 november 2008, LJN BD7589 heeft overwogen dat, gelet op onder meer art. 295 lid 2 Fw, ervan moet worden uitgegaan dat een alimentatieplichtige ten aanzien van wie de schuldsaneringsregeling van toepassing is, niet over draagkracht beschikt

om onderhoudsbijdragen te betalen, en dat dit anders kan zijn indien de r-c het vtlb op de voet van art. 295 lid 3 Fw op een hoger bedrag heeft bepaald. Het hof is niet uitgegaan van hetgeen de r-c heeft bepaald, maar van de verwachting vermeld in de brief van de bewindvoerder dat de r-c daarmee rekening zal houden. De man in het gelijk stellend, vernietigt de HR de uitspraak van het hof en wijst de zaak door naar een ander gerechtshof ter verdere afdoening.

(Zie over dit onderwerp de bijdragen van Kyra Kranendonk-Von Weersch in WP 2012/01 en Arnoud Noordam in WP 2011/02)

Nagekomen uitspraken:

8. Hof Amsterdam 27 januari 2011, LJN BX3052 (art. 288 lid 1 sub en lid 3)

Rechtbank wijst Wsnp-verzoek af omdat verzoeker ten aanzien van zijn schuld aan de Belastingdienst ad € 52.330,17 niet te goeder trouw is geweest, nu het grootste gedeelte van die schuld betrekking heeft op ambtshalve opgelegde aanslagen over de jaren 2002 tot en met 2009 waarover geen aangiftes zijn ingediend. Bovendien heeft verzoeker geen behoorlijke boekhouding getoond. Verzoeker had zijn boekhouding ondergebracht bij een administratiekantoor. Hoewel verzoeker beseft dat hij zelf verantwoordelijk blijft voor het doen van aangiften, ging verzoeker er destijds wel vanuit dat dit kantoor dat zou doen. In maart 2009 krijgt verzoeker een hersenbloeding waaraan hij blijvende functionele beperkingen heeft overgehouden. Sindsdien woont verzoeker in een zelfstandige woning met ondersteuning. Zijn woonbegeleider beheert onder meer zijn agenda en verzorgt de administratie. De goederen van verzoeker zijn met ingang van 24 november 2011 onder bewind gesteld. Verzoeker heeft geen eigen zaak meer, zijn situatie is thans in financieel opzicht stabiel. Hof Amsterdam houdt rekening met deze persoonlijke omstandigheden, heeft er vertrouwen in dat verzoeker met hulp van zijn woonbegeleider en beschermingsbewindvoerder zijn uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen zal nakomen en is van oordeel dat hij een kans moet krijgen uit zijn financieel benarde situatie te geraken. Toewijzing Wsnp-verzoek.

9. Rb. Utrecht 28 juni 2012, LJN BX0521 (art. 287a Fw)

Verzoekers doen tijdens procedure tot faillietverklaring een Wsnp-verzoek alsmede een 287a-verzoek (dwangakkoord). De gemeenschappelijke concurrente schulden bedragen ruim € 95.000, aan de Belastingdienst is ruim € 28.000 verschuldigd. De schuldenlast bestaat grotendeels uit zakelijke schulden van de voormalige eenmanszaak van de man. De aangeboden schuldregeling houdt een betaling in van 12% aan alle concurrente schuldeisers en een dubbel percentage aan de preferente schuldeiser. Het voor het akkoord benodigde bedrag van bijna € 32.000 is gestort op de boedelrekening onder het beheer van de schuldhulpverlener. De pensioenfondsen stemden niet in met het akkoord omdat hun vorderingen betrekking hebben op gelden die bestemd zijn voor de toekomstige uitbetaling van pensioenen van werknemers en dat de werknemers schade zouden lijden indien de pensioenfondsen vrijwillig akkoord gaan met een verlaging van de premies die door werkgevers verschuldigd zijn. Echter, uit een brief van het UWV leidt de rechtbank af dat de werknemers geen schade behoeven te lijden indien de pensioenfondsen worden gedwongen met de voorgestelde regeling akkoord te gaan. De rechtbank beveelt de pensioenfondsen in te stemmen met de aangeboden schuldregeling.

Brancheorganisatie Bewindvoerders WSNP

De BBW is in 2003 door een groep actieve bewindvoerders opgericht om onze gezamenlijke belangen te behartigen.

Het doel is om een actieve gesprekspartner te zijn en te blijven: Praat niet alleen over ons, maar ook met ons.

Inmiddels zijn ruim 150 bewindvoerders Wsnp aangesloten en worden we door partijen zoals ReCoFa, de Raad voor Rechtsbijstand, het ministerie van Veiligheid en Justitie, de BPBI en de NVVK op periodieke basis gevraagd voor overleg. Bij andere partijen, zoals de Belastingdienst en het CJIB, nemen we zelf het voortouw om in gesprek te komen en te blijven.

Daarnaast bieden we veel voordeel voor onze leden:

- Jaarlijks organiseert OSR exclusief voor BBW-leden 3 studiedagen, dat betekent 12 PE-punten voor € 450,00
- Abonnement op de digitale nieuwsbrief met alle activiteiten en ontwikkelingen
- Netwerken met collega's tijdens onze borrels na afloop van de ledenvergaderingen

Ook lid worden? Kijk op www.bbwsnp.nl voor meer informatie.

2012

15 november

Praktische afwikkeling van een nalatenschap gecombineerd met theorie over schenken en de fiscale kant van de zaak (successiewet)

29 november

Verificatie van schulden met middagprogramma van deurwaarder

6 december

Verkoop van eigen woning tijdens de Wsnp

13 december

Arbeidsovereenkomsten

VERWACHT IN 2013

Sociale zekerheden & berekenen VTLB

Huwelijksvermogensrecht & erfrecht

Beroepsaansprakelijkheid bewindvoerder & afkoop verzekeringen

Omgaan met personen met psychische problematiek

Faillissementswet en opstarten wettelijke schuldsanering en te handelen conform NEN 8048-1 (wellicht met actualiteiten Wsnp)

Bovenstaande cursussen zijn nog in concept, data nader te bepalen.

Er zijn nog een aantal cursussen in ontwikkeling, u kunt meer informatie verwachten met betrekking tot de cursussen van 2013 medio januari.

DE **PERFECTE** KEUZE IN **JURIDISCHE OPLEIDINGEN!**

www.bcn-zwolle.nl

Verschijning:	4x per jaar
Uitgave van:	Stichting Kennisoverdracht Wsnp gevestigd te Amsterdam Handelsregisternr. 34390126
Redactie:	Mr. B.J. Engberts, rechter Mr. dr. A.J. Noordam, advocaat Mr. M. van Bommel, advocaat Mw. P.A.M.T. van den Berg, bewindvoerder/curator Dhr. G. Benedictus, bewindvoerder Mr. H.H. Lammers
Adviseurs:	Prof. mr. B. Wessels Dhr. A. van Eijssen
Redactiesecretariaat:	Wsnp Periodiek Postbus 5018 5800 GA Venray E-mail: redactie@wsnp-periodiek.nl
Abonnementen:	E-mail: abonnee@wsnp-periodiek.nl

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteurs, redactieleden en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden. Alle rechten voorbehouden. © Stichting Kennisoverdracht Wsnp.

Abonnementsprijs €53,- per jaar, inclusief BTW.

Abonnementen worden aangegaan voor de periode van minimaal één jaar. Het abonnement kan alleen schriftelijk (of per e-mail) bij het redactiesecretariaat worden opgezegd tegen het einde van het kalenderjaar met inachtneming van een opzeggingstermijn van minimaal twee maanden (dus uiterlijk 31 oktober).

Abonneegegevens worden door de uitgever niet aan derden verstrekt.

Druk: Koninklijke drukkerij c.c. callenbach te Nijkerk

© Auteursrechten voorbehouden.